452

Ч. 1—2. (104) Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів. 8 січня 1928. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

Виходить два рази тижнево.
Адреса Редакції й Адміністр.:
Львів, ул. Сапіги 26, I. пов.
К. П. Щ. Краків 405.867.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Передплата в краю:
Чвертьрічно . . . . 6 зол.
Місячно . . . . . 2 „
За кордоном чвертьрічно . . . . 1 дол. ам.
Ціна одного числа 0·25 зол.

Таїнство святої ночи.

Свята, преблагословенна ніч, коли то предвічний Бог народився і як маленьке Дитя спочив у яслах на сіні. Се найсвятійша ніч з усіх, що коли небудь своїми темними крилами сповили землю.

З глибокими та радісними почуваннями святкуємо великий празник Христового Різдва, розпамятуючи ті ласки й благословення, які Він нам людям приніс. Мимоволі приходять на думку ті тисячоліття, коли то темрявя поганства тяжіла на людстві з цілою своєю невисказаною недолею, а радісно глядимо в те світло, що розігнало ту темряву. В святочнім настрою душі прислухуємося пісні, що її заспівали св. Ангели над вифлеємськими полями: **„Слава в вишних Богу, а на землі мир людям доброї волі“**. Духом переносимося до вифлеємського вертепу, привитати враз з Ангелами і пастушками чудне Боже Дитя. — Так, велика і свята ніч, коли Бог предвічний народився.

Тисячі дітей, що народженням вступили в життя землі, люде з подякою вважали за цінні дарунки неба — але ні дно дитя не витали вони з такою радістю, з таким одушевленням, з такою вдячністю для Бога, як сесю найубожшу але й найсвятійшу Дитину у вифлеємській стаєнці. Для тої Дитини не тільки бють серця міліонів людей всіх століть, але й небо привитало Її й сам Отець небесний з уподобанням глядів на свого Сина єдинородного, шо приняв на себе людську природу. Вдячне людство уважає народження сеї Дитини початком нової доби життя світа; воно з тим днем зачало нову картину своєї історії, неначе з почину днів.

Де шукати причини, шо століття й ціле людство так торжественно святкує народження Божого Дитяти.

На се питаннє відповідає псальмопівець Давид. Ось які великі та важні слова вкладає він в уста народженого Спасителя світа: **„Се ж я поставлений царем над Сіоном, його святою горою. Сповіщу, що сказав Господь до мене: Ти син мій, нині зродив я Тебе. Проси в мене, й дам тобі народи в наслідде, а кінці світа у владіннє“** (Пс. 2, 6—8).

Се дитя отже, котрого народження сповістили Ангели, а котре безнастанно празнує Земля, є царем народів, одиноким правосильним царем неба й землі. І так про Нього предсказували пророки: **„Власть на раменах у Нього. Він засяде на Давидовім престолі і царстві, щоб утвердити й укріпити його справедливим судом від тепер по віки** (Ісаія 9, 6—7). **Жезли сили твоєї пришле Господь із Сіона; царюй серед ворогів твоїх!“** (Пс. 109, 2). Архангел Гавриїл так благовістив Прч. Діві Марії: **„І дасть Йому Господь Бог престол Давида Отця Його і царювати ме він над домом Яковим по віки, й царству Йо о не буде кінця“** (Лк. І, 32—33), а св. Павло пише: **„в останні сі дні говорив до нас** (Бог) **через Сина, котрого наставив наслідником усього, котрим і віки сотворив“** (Євр. І, 2).

І те вифлеємське Дитя при своїй смерти носило царський вінець перед очима свого народу — той терневий вінець, що вороги втиснули Йому на голову. Але в тім терневім вінци бачимо як раз пречудний діядем Його величности. Царську пурпуру накинули на Нього вороги і скипетр вложили Йому в руки, а в тих ознаках наруги ми почитаємо знамена Його вічного Царства.

А се Царство Христове так сильне, що й невірство не змогло захитати Його троном. Світ остане й муси ь остати християнським, хотяй і міліони людей вирікаються свого Спасителя і Царя. Несвідомо і проти своєї волі складає невірство свідоцтво про Царя Христа. Як довго стоїть Церква Христова — а стояти вона буде по конець віків — то людство не потрафить опертися тим ласкам і благословенням, які вона розливає по світі. А навіть коли малаб заникнути християнська віра в міліонів людських сердець у ріжних країнах землі, то все вона ще світити буде при їх сумерку, як сонце ще довго по заході освічує виднокруг, хотяй вже зникло з наших очий. У своїй Церкві одначе Христос буде всегда підносити право до царства над землею і народами аж по конець світа.

Щасливий той нарід, котрий прийме з одушевленям Христа, свого Царя, бо Він дасть йому всі блага свого вічного царства. Він той камінь **„від Бога вибраний і дорогий,** про котрий стоїть написано: **Ось кладу в Сіоні угольний камінь, вибраний дорогий; віруючі в нього не осоромляться“** (І. Пет. 2, 6—7). А ті, що противляться Йому, погибнуть.

О коли би й український нарід зрозумів ту превелику ідею, коби з глибини серця і душі привитав вифлеємське Боже Дитя, як свого Царя Бога й в Його Божі руки віддав свою долю, а Його св. закон приняв як основу будови свого народнього та державного життя, так тоді се Різдво Христове сталоб також великим і святим днем України.

Від Редакції.

(Зміст: — Побільшення нашого органу. — Приготування до дневника. — Коли він появиться? — Чому він появиться? — Загальне тло. — Петрова скала на нім. — Як ми розуміємо відношення еркви й релігії до нації? — Чи катол. церква інтернаціональна? — Наше відношення до православія. — Наше гасло. — На чім полягатиме наша праця національна? — Три аргументи в справі дневника. — Своїми силами. — Слова Спасителя про вагу організації).

Можемо поділитися з В. П. Читачами радісною вісткою: Ще в сім місяци по переведенню потрібних приготовань зачнемо видавати наш орган двічи в тиждень.

По двох літах праці на полі організації та пропаганди в католицькім дусі ми скріпилися настільки, що можемо приступити до такого діла. Що більше! Значна жертвенність, яку в сих тяжких часах вже проявили і щораз то більше проявляють чільні одиниці нашої суспільности, котрі стали в наших рядах, як також цілі організації, в першій мірі зміж нашого Всч. Духовенства, уможливляє нам плянувати католицький дневник і навіть заповісти отсим його видавання. Час появи українського католицького дневника — залежить виключно від запалу і зорганізованої жертвенности, які викличе ідея Католицького дневника у рядах нашого Духовенства і суспільности. На всякий випадок не розпічнемо видавати дневника перед укінченням виборів, щоб уникнути навіть тіни підозріння, що нам, мовляв, залежить „на клерикальних мандатах“, бо нам залежить на здійсненню далеко вищих цілей, ніж мандати.

А на чім же нам залежить?

Ми розгромлені під кождим оглядом; і то розгромлені в часах, котрі були найбільш догідними для здобуття й укріплення себе під кождим оглядом, чого й доконали на наших очах навіть народи і племена, далеко слабші від нас і чисельно й культурно й економічно. Доволі багато рук, здібних до меча та хороброго войовничого духа видала земля наша і нарід наш — і доволі богатства. Але єсть іще третя сила, котрої ми не виплекали у потрібній величині. І се рішило про наш розгром. А сила та — се сила моральної ідеольогії.

Якоїж моральної ідеольогії?

Коли по великій війні затряслися в своїх основах всі держави світа, (і ті, що війну програли і ті, що війну виграли), коли половину Европи обняв червоний огонь безвиглядної руїни, котрий все ще не перестав бути грізним і для решти світа, — тоді показалося, що все, буквально все тріщить і хитається, окрім одної скали св. Петра. Отсю правду відчули і зрозуміли чуткіші та бистрійші уми всіх народів Европи. Доказує се рясний дощ переходів на католичизм рядів визначених людей з протестантських народів, почавши від Англії. Доказує се відбудова католицьких святинь у країнах, де ще перед сотками літ винищено католицизм, безлідно. Се означає, шо в часах крайної скрути людства, в часах, коли падуть царі, держави і культури, а за ними хиляться до упадку і всі їх бундючні наслідники з гордими замислами, — в тих часах являється перед знівеченим людством як одинокий ратунок: Пастир Добрий, Цар Христос і діло ого Католицька Церква.

Не для справ матеріяльного світа сего основана Вона, а для справ духа і моралі як підойм до висших цілей, — вічних і неминаючих. Вона таємнича загадка світа і рівночасно суть і ядро його. Не з „розумом“, а з вірою треба приступати до неї. І до тих, що ту віру мають, відзиваємося ми в глибокім переконанню правди і слушности нашого погляду: На першім місци в дусі нашім ставляємо Церкву Христову Католицьку. „А все иньше дасться вам“. Гасло: „Україна понад все!“ таксамо як „Deutschand über Alles , або „Polska

przedewszystkiem“ і т. д. уважаємо — згідно з дійсно Католицьким світоглядом — проявом язнеческого поганства, шкідливим не тільки для релігійного але й для національного життя. Бо нація не може бути висша понад все: вона для власного розвитку мусить підлягати висшим цілям.

До „всего иньшого“ належать і нація і кляса, твори переходові і минаючі, як переходове й минаюче життя людини на земді і всякої твари. Ми шануємо ті твори, бо з Висшої Волі кождий з нас частинка їх на сій землі. Про соціяльні справи будемо нераз писати. Не віримо в ніякі інтернаціоналізми й осуджуємо їх, як робить се Церква Католицька. Неправдою єсть, немовби з Петрової Скелі було також жерело інтернаціоналізму, а правдою єсть, що відтам бє жерело універсалізму. Тих двох понять освічен люде ніколи не мішають. І правдою єсть, що від Петрової скелі йде від віків та сила, котра плекає й виховує всі нації і тим більше дбає про них, чим більше вони гноблені і з обличча землі спихань, як се доказують приклади Ірляндії й Катальонії.

Маємо надію, що Бог поблагословить щирі зусилля наші до зближення хвилі релігійної єдности в усій великій нації нашій, — такої єдности, яку вона мала вже раз: єдности воздвигненої на основі праці словянських Апостолів Кирила і Методія, св. Володимиром Великим в часі, коли ще не було роздору між сходом і заходом. Ми діти тої нації й не тільки на основі найвищої заповіди Христа про любов з любовю й пошаною будемо відносятися до більшости своєї нації, котра не є католицька, але також з обовязку, який на нас накладає спільнота крови, культури й історії. Наш орган неполітичний, хіба що „політикою“ назвавби хтось змагання до виховування характерів на основі пошани 10 заповідей Божих. Для того не маємо обовязку оповіщувати політичну програму або декларацію.

Наше гасло: Sentire cum ecclesia.

Відкидуємо всяку ненависть, навіть до ворога, бо віримо, що ненависть тільки руйнує і то передівсім того, котрий її ширить. Віримо, що прийде час, коли дозріє в нас сила до свого державного життя й віримо, що головною підставою нашого державного життя може бути тільки релігія й церква, як нічим незамінима школа дисціпліни, хоч не є і не може бути ціллю ні релігії, ні церкви творення держав. Розвал, який бачимо у нас, викликаний неморальними ідеольоґіями. Без сотворення противваги тим неморальним ідеольоґіям земля нашого народу не може перестати бути тереном кипіння і взаїмного вирізування між її мешканцями. Сотворенню тої противваги буде присвячена вся наша праця національна, оперта на пошані позитивної, а не руйницької частини нашої традиції, ведена в дусі строго католицькім.

А чи треба нам в тій цілі аж дневника? Чи не досить тих органів, котрі вже є?

Такі питання й закиди булиб тільки смішні й недостойні членів культурної нації. Бо передовсім не треба забувати, що се прямо сором, коли населення около сімміліонове має тільки оден-одинокий дневник на 4 сторінки. Подібного випадку нема в цілій Европі. І якже тут говорити, чи треба нам ще одного дневника? Нам треба ще кількох дневників і видавництв взагалі, щоб хоч сяк-так зрівнятися навіть зі слабшими від нас чисельно і — признаймося до сього — убожчими суспільностями (що не значить ще, що у нас великі гаразди).

По друге для неґації й руїни вистарчать органи, котрі появляються рідше, бо руйнувати легко. Легко є напастями і вічною критикою що все зле, а не знати що добре навчити людей, щоб не почувалися ні до обовязку моральної самоконтролі, ні до обовязку жертвенности, тільки мали „матеріялістичний світогляд“ такий, як його розуміють і в практиці виконують усякі руїнники. Але трудно є будувати, трудно є переіначувати вдачу цілих суспільностей, котрі віками підпадали під ворожі впливи. Легкість руїни і трудність будови стоять в такім відношенню до себе, як пр. підпал села і його будова: До підпалу цілого села при сприяючій тому погоді з вітром вистарчить один чоловік з одним сірником. Але для збудовання села навіть при найбільше сприяючій погоді не вистарчить в тім самім часі і кількасот людей, бо будова се річ далеко тяжша і не така ефектовна для ока, як руїна, котра проявляється скоро і має в собі навіть далеко більшу мальовничість ніж будова.

З тих всіх причин кождий неґативний рух, котрий має який небудь орґанік, хочби він виходив тільки раз в місяць,— може сміло сказати, що має пресу. Але рух позитивний, коли не має дневника, то не має ще преси.

Третє й найважніше: кілька міліонів Українців, котрі признаються до католицизму й живуть в самій середині Европи, повинні в віці преси мати безумовно свій католицький дневник. Проти сего не буде виступати не тільки католик, але навіть розсудний ворог католицизму, котрий розуміє, що поява католицького дневника у нас викликалаб оживлену емуляцію, суперництво в праці та піднесення всеї української преси.

Тільки та преса може бути здорова, котра стоїть виключно силами певних кругів, станів, чи кляс своєї суспільности. Таких орґанів не тільки у нас дуже небагато. До них належить наш орган від самого початку свого. Виключно від наших католицьких орґанізацій буде залежати, коли він не стане дневником. Ми часу означити в тім питанню не можемо. Хоч можемо запевнити, що вже маємо забезпечену співпрацю наших визначних людей.

Тих католиків Українців, котрі хотілиб помогти уфундувати новочасну кріпость — український католицький дневник, просимо згодошуватися письменно по можности в порозумінню з иншими, памятаючи науку Спасителя про силу орґанізації: „Де двох або трьох вас збереться в імені моїм, там Я буду між вами“.

Вкінци підчеркуємо, що наш орган, як досі був, такі дальше буде призначений для поширення Української Християнської Орґанізації, про що ширше розводитися уважаємо злишним.

Що чувати з українським університетом?

Присвячується Пану Начальному Редакторові „Діла“ в день 14. січня 1928.

Поклав на папір титуловий рядок і — зупинився. Стало якось ніяково... Щось неначе тому воякови, коли замітить, що перестав іти в колонні, та йде вже в лаві. Значить, обстрілюваний терен... Ворог не далеко і кождої хвилини і з кождого боку можна сподіватися свисту, лоскоту, грому та — приспішеного перенесеня як не в сімю праотців, то хоч, у більш або менш фраґментарнім вигляді, до лазарету...

Бо й те поле, на якому положена тепер справа українського університету, належить до дуже небезпечених, т. ск. резервованих і, в разі неавторизованого вступу на них, густо обстрілюваних. Таких резервацій, таких заборонених теренів у нас більше. Окрім сього, де закрита від цікавих людських очей будується українська Alma Mater, є ще той, де плекається культура автономних національних свобід, а навіть цілком своєрідна, наскрізь оригінальна резервація під кумедним іменем „Равт“. При кождім вході, на кождій стежці, до сих заборонених місць таблиці з сторогами: „Під загрозою втрати цілости ніг, очей, черепа і т. д. не вільно сюди вступати!“

Уявивши собі все те, я здержав свій початковий розгін. Та по надумі, знов взяв за перо. Хоч з зимним потом на чолі, а вояк не любить попадати під закид заячесерця; не инакше і з тими, що свою зброю, замість у людській крови, в чорнилі мачають. А втім, як світ світом хитрість дужша над хоробрість. А що якби-то пробратися за кільчасті дроти, використовуючи момент, коли в залозі прим. родинне свято? Тогді, буває, й у найхоробріших оборонців святого фронту в головах панує веселість, а в серцях добрість. Певно й не доглянуть; а доглянуть, — може замахнуться, та не вдарять... Подумав, зробив.

* * *

Бо як ювилей, то ювилей! Я думаю, що до втіхи з 40-літного стояня „на варті, як жовнір біля дверей свого монарха“,*) можна додати ще одну-другу втіху. Навіть бажано, щоб припадком не було „сорок лєт, а всьо на ефтом самом мєстє“! Ось, приміром, рік, що-то його ми попращали (по людському календарю), чи пак ще прощаємо (по восточному канону), також ювилейний. Минуло в ньому 30 (трийцять) літ (яке гарне ювилейне число!) від появи в „Ділі“ (1897, чч. 145—147) голосної у своїм часі, сьогодні історичної, непідписаної статті п. н. „Добиваймося свого університету!“ І з самого наголовка кождому ясно, що шан. Ювилят не цілих 40 літ сповняв вірну службу вартівника, щоб не свої не мали доступу до його пана; ясно, що той жовнір ходив і в поле та добивався чогось. Те щось, правда, не було-то Індійське Царство Олександра Великого; тогді були ми ще скромніші, не дурили себе й людей, що ми тільки на те й сотворені, щоб „розвязувати великі проблєми повноправних народів“**) а боролися за „малі“ проблєми і деколи деякі вміли розвязати.

Таким „малим“ проблємом, про який новочасний правовірний Українець говорить з погордою, була справа українського університету, від 1897-го року почавши. За розвязку сього „малого“ проблєму довго боролося все громадянство по сім боці Збруча: великанські маніфестаційні віча в цілому краю звертали на себе увагу заграниці; українська молодь демонструвала масовими сецесіями; в імя українського університету падали кріваві жертви; культурні установи й політичні орґанізації ставили сю справу на одно з перших місць своєї практичної програми; кульмінаційний-же пункт захопленя громадянства справою свого університету був у повоєнній романтичній, що правда, та все таки симпатичній і диву достойній історії самочинного або тайного університету у Львові. І весь той час пан. Ювилят не стояв мовчки біля воріт свойого пана, а боровся в перших рядах. Ще перед пяти роками мало не кожда його поява була неначе боєвим тамбуром в університетській війні; ще перед пяти роками він і все громадянство відкликалися раз-у-раз до совісти всього культурного світа і переконували його, що розвязка українського університетського питання в Польщі то не тільки справа національної чести, а й питання життя або смерти національної культури великого відламу нації. А до найкрасших борців на тім полі належав молодий публіцист В. Мудрий.

Сьогодні воно инакше. Саме пять літ тому настав радикальний зворот. Ті, що вели перед у боротьбі, щоденна преса, нагло змінили фронт. Кріс на плече і біля дверей свого пана! Ні, не на плаче кріс, а штиком вперед, до грудей кождому, хто-б посмів добиватися розвязки такого „малого“ проблєму, як університетський! І як колись, перед 30 роками, так і тепер громадянство пішло за „тією морською ліхтарнею, що в час негоди кермувала плавбою нашого національного корабля“: по 25-літнім героїчнім бою, 5-літний (очевидно, теж героїчний) мир.

Побудований він на новім самочинним законі, що в університетській справі ніхто некомпетентний говорити: ні громадянство, ні його молодь, ні його вчені, а тільки виключно один гурток політиків і журналістів. Полишаючи на боці одно прилюдне застережене,***) нова доґма була принята без протесту, і справа українського університету опинилася у монопольнім відомстві того одного гуртка. І з того часу нікому нічого не відомо, що з сею справою діється. І ніхто, правду сказавши, нею більше не журиться, Ні національна честь, ні доля рідної культури! Чиж не дурнями були ті европейські сфери, що вірили недавним нашим декламаціям?

Ось рік-у-рік не менш тисячки української молоді в Польщі покидає лавки середної школи, щоб віддатися висшим студіям. На польських високих школах numerus clausus. Як покірні вівці товпляться українські студенти і студентки перед канцеляріями тих університетів, академій і політехнік, на те переважно, щоб по якімсь часі довідатися, що нема для них місця ніде, що найбільше на гуманістичних відділах, де їм майже неможливо увійти в близший контакт із чужими професорами і заправитися до наукової праці; а по скінченю більшість їх знов даремно облягає Рідну Школу за посадами, бо деінде нема для них місця... Такі тепер епіґони тих, що колись европейську сензацію вчинили за те, що їм не дозволено виповняти по українськи індексів! Ось так тратить молодь свої найкращі літа. З тої самої причини нидіє старша ґенерація учених, не маючи можности віддатися науковим дослідам і виховувати переємників по собі. Ще кілька літ, а на всій західній Україні готово не бути ні одного продуктивного ученого! І не лише наша наукова продукція страшенно впала; книжкова продукція взагалі, в тім ряді і белетристична, тілько сором приносить 7-міліоновому племени. Наша молодь не має що читати. Літ тому 40, один щоденник почав обслугувати 3 міліони земляків; сьогодні той-же сам дневник, тілько зубожілий, обслугує 7 міліонів і... голосно впевняє весь світ про їхню культурну силу, здібну опертися культурному заливови з двох боків: польського і московського. Одначе наше громадянство вдоволене: університетська справа спочила в певних руках...

Що їм Гекуба? — спитає дехто. То бо й є, що вона повинна бути їм близша, навіть у їх власнім політичнім інтересі. Ось ідуть вибори; аґітація в повнім ході. Чи наша політика має якенебудь конкретне, не-туманне і не грушко-вербове гасло для своїх виборців? Найменшого, окрім обопільної гризні! Як пять літ тому доля давала величаві гасла для активного виявленя збірної волі громадянства (перед 14-им березня 1923!), одначе наша політика здоровому розумови на глум проголосила пасивність за найвисшу мудрість, так тепер навпаки: виявляє велику активність без гасла.

Ще рік тому можна було мати деякі ілюзії. Начальним редактором одинокого на 7 міл. щоденника став молодий публіцист, що в розгарі боротьби

*) „Діло“, 1. I. 1928. **) „Діло“, 1. XII. 1927

***) С. К-ий: Наша університетська політика („Політика“, II, 2—3).

І. Клюг.

Два ангели

Різдвяна леґенда.

В убогому вертепі в Вифлеємі лежало Боже Дитятко в святу, найсвятішу ніч. Пастухи станули кругом із почитанням. Вони не бачили нічого, тільки дитятко, що спало, але ангели з неба сповістили їм: це був обітований Спаситель світа.

Та ці ангели бачили безмежно більше й безмежно величніше в цему дитятку своїми неземськими очима, як могли бачити пастухи людськими очима. Вони бачили, як кругом маленької голівки хлопятка в вертепі сяв блеск небесного світла. І чули вони слова з уст дитятка, що їх не вимовляли дитячі губи, а всеж таки вони чули їх виразно. І бачили вони, невидимі знаки й прикази, що виходили з рученьки Божого Дитятка, що сягали до зір, що стоять на краю небозводу, що їх іще не бачило ніяке людське око, що доходили в найглибшу глибінь океанів, що їх ще ніколи не змірило ніяке людське знання, що порушали верховіттям дерев у пралісах далеких, що веліли людським серцям ударяти й умовкати веліли серцям людським.

Аж досяг тихий приказ із ока Божого Дитятка ангелів, що на вколішках стояли кругом його ясел. Був це приказ вертати до Вітця, в велич небес. Усіх ангелів досяг він крім двох. І всі вони полинули з шумом у гору, крім цих двох. Вони остали. Із головами низко, низенько до землі схиленими, так остали вони.

Тихо лежало Боже Дитятко, мов дрімало. Його губоньки не порушалися — а всеж таки говорили вони обом ангелам новий приказ. Один із цих двох ангелів це був ангел Любови, другий був ангел Сили.

І дитятко в вертепі говорило малесенькими, тендітними, стуленими губоньками:

— Отець післав вас служити мені, щоб я приніс світові це, що значать ваші ймення й що ви маєте захищати й зберігати. Але я бажаю без прислуги всім служити. Тож ідіть, ідіть! Мандруйте світом, поки не найдете найглибшої Любови й найвищої Сили, що їх колинебудь бачила земля... Потім вернемо до Вітця!“

Й оба ангели похилились перед Божим Дитятком із почитанням і поклоном — тай відійшли.

*

Ішов ангел Любови.

Він мандрував по всій землі, щоб найти найглибшу любов, яка тільки можлива на землі.

Він увіходив у міста людей і невидимий ходив міськими вулицями. Невидимий увіходив він у доми цих міст і ставав посеред їх мешканців, хоч ніхто не бачив його.

Він усюди знаходив і свари і чвари! знаходив зависть! Він усюди знаходив ненависть! Він знаходив ворожнечу, що зїдає чуже життя й власне пожирає!

І знаходив він усюди любов! Цю любов, що, правда, носить лискучі узорічя, однак негідна носити царського вінця чистоти. Він знаходив любов, що заточується по землі, бо пяна змисловою красою, а не знімається горі до зір!

Та мандрівний ангел знаходив і благородну любов! Любов знаходив він, що в серцях батька й неньки снує таємні нитки ген у душу дитини! Любов знаходив він, що сковує золоті обручі на серцях і руках судженого й судженої. Любов знаходив він, що чоловіка й жінку робить вірними товаришами в нещасті та в горі. Любов знаходив він, що учневі незабутнім робить благородного вчителя на все життя, що друга з другом єднає на життя й смерть!

Та ангела післано шукати найглибшої любови, яка тільки є на землі. І так ходив він і шукав у глибокому найглибшого, у чистому найчистішого! Кудиб не йшов він, там оставало сяйво край шляху.... та він шукав і шукав, поки не найде найглибшого й могтиме вернути до Вітця.

*

І йшов теж ангел Сили. Як тихий брязкіт звуку криці була хода його стіп.

Він станув в Атенах на Акрополі перед марморним чудо-дивом, що сила духа видумала та збудувала. Та перед ним розкрилась будуччина. І бачив він, як час, що все зїдає, розкришить це каміння... як ці стовпи колись порозтріскуються, порозбиваються, порозторощуються... як цю красу досягне колись смертоносний поцілуй знищення. І пішов ангел дальше, дальше — що мусило розпастися під ударами сил знищення, це не могло бути найвищою силою на землі!

І ангел Сили станув на Капітолі в Римі. Він бачив великі биті шляхи, що слалися в усі країни світа від золотого милевого каменя, що сторчав на Капітолі — а шляхами йшли походом леґіони, що світ підбили, ввесь світ! Та тут розкрилися глибини душ народів перед пронизливим зором ангела! І він бачив, як у них спровола будилися сили й зривалися сміливі та готові на всякі жертви проти гнету — ні ця сила переможних мечів не може бути найвищою силою, яка булаб на землі, й навіть не останньою й не найвищою в Римі.

Дальше йшов ангел! Він увіходив у школи фільософів Плятона й Арістотеля, вміщувався між учнів Епікура й між приклонників стоїків та наслухав. Із усмішкою наслухав він, як слухає ангел слів людської мудрости й тихо, сливе з таємним болем сміється. Там говорили вони високі слова — а кінець то була незгода й свари. Ні, й тут не могла бути вона, найвища сила, яка є на землі! Найвища сила мусить єднати, не розбивати — дальше пішов ангел!

Він увіходив у тихі палати великих людей і героїв цих могутніх часів — мужів, що перед їх великанським духом і перед їх переможною волею гнувся ввесь світ. І він бачив, як вони змагалися зі світом і з їх великими силами й могутностями та насиллям... й бачив, як вони перемагали. Він бачив, як вони змагалися з могутностями в свойому власному „я“... й бачив як вони подавалися й падали! Він бачив, як вони змагалися зі смертю... й бачив, як вони дріжали й тряслися й як холодний піт тривоги покривав їх чоло, що колись так гордо піднималося під лавровим вінцем, а тепер падало в зложені руки перед усепереможним маєстатом смерти! І застогнав ангел у глибокому співчутті з людською величністю бідолашної малости... й пішов дальше, найвищої сили шукати, що ні перед чим не гнуласяб.

*

І було це одного дня, ішов ангел Любови, все ще шукаючи, своїм шляхом. І прийшов він на горб під одним містом. Люди збігалися тамечки й згромаджувалися тисячами біля предмету, що сторчав у гору. І як ангел підійшов близше, то побачив: це був хрест, а на ньому висів умираючий. Глум і насміхи неслися до вмираючого з товпи, що окружала хрест. Пройнятий жахом і страхом хотів ангел Любови відвернутися від цего осоружного видовища безжалісности й простацтва, що ним люде висмівають умираючого в його останній біді. Та тут дійшов до його вух голосний оклик від хреста: „Отче прости їм, бо не знають, що роблять!“

Ніяка лискавка не лине так скоро зі сходу на захід, як ангел Любови прилинув до хреста. „Отче“, так говорить умираючий... але так, як Він говорив це слово, так міг говорити тільки Один, тільки Один! Дріжучи глядів ангел любови в гору до вмираючого на хресті. І він глядів і глядів... і впав на вколішки й глядів! Блеск світла з неба побачив він, як сяв і миготів кругом змученої голови вмираючого на хресті. Він бачив невидимі знаки й прикази, що виходили з цеї пробитої цвяхом руки, що сягали зір на краю небозводу, що їх ще ніяке людське око не бачило, що сягали в найглибші глибини океанів, що їх ще ніколи не змірило ніяке людське знання, знаки й прикази, що порушали верховіття в далеких пралісах, що людським серцям веліли вдаряти й умовкати веліли серцям людським.

Усе це бачив ангел Любови, що стояв на вколішках невподалік хреста. І погляд його душі був далекий і глибокий, так далекий і так глибокий, що йому дозволено було вглянути в це болісне серце Спасителя й бачити невисказану любов, що була в цему серці! Любов — таку, що нема ніякого простацтва, що перемоглоб її, ніякого геройства, що вона не перевисшилаб його, ніякого людського життя, що його вона не не вспілаб перемінити й переобразити! Любов, що є найглибша з усего, що колинебуть бачили з любови на небі й на землі.

Тепер знав ангел Любови, що його післанництво на землі покінчене й що він тепер має вертати до Вітця.

*

Сливе в цій самій годині йшов теж ангел Сили на гору Голгофту.

Він бачив, як нарід збігався й сміявся й глумився й бачив, як юрба глузуючи обступила хрест на Голгофті. Він не відвертав очей від умираючого на хресті. Багато, багато бачив він уже таких, що вмирали на своїй мандрівці по землі — але так, як умирав цей іще нікого, так хоробро, й так спокійно й так

ДЕНТИСТ Б. ЛЬОКЕР

у СТАНИСЛАВОВІ,

вул. Собеського 14, партер.

Спеціяльність: Корони білі і штучні зуби американською системою. Ціни приступні. Услівя догідні.

43 9—?

за університет ішов був у перших рядах; знавець й ентузіяст. Одначе ставши диктатором громадської думки, він богато змінився. Він написав, що правда, простору інформаційну статтю про університетську справу, одначе — борони Боже — не для читачів свого орґану, а в чужих мовах, на експорт...*) Для внутрішнього ринку сей товар далі заборонений.

Згори сподіваюся одного заміту: Поки, мовляв, не маємо практичних виглядів на основанє університету у Львові, мовчимо, на знак протесту проти деяких плянів поза Львовом... Колиб так було, булаб се тактика неоправдана і шкідлива. Не лише тому, що питанє створеня університету взагалі і питанє його осідку — се ріжні проблеми й один одного не пересуджує; навіть зі становища примату справи осідку, досьогочасна тактика фальшива. Приміром, се факт, що скасованє українських викладів на львівськім університеті в 1919-ім році було самочинним актом самих університетських властей, — актом, — що не тілько не був ніколи і в ніякій формі санкціонований висшою державною владою, а навіть не був поданий їй до відома. Одним словом, міністерству освіти в Варшаві досі урядово нічого не відомо про касату українських катедр у Львові; там навіть тепер переконані, що се українські професори самі перестали і тепер не хотять викладати по українськи для своєї молоді... І з сею вірою тим чинникам дуже вигідно. Чи в такій ситуації не накидається сама собою думка про потребу правного оспорювання сучасного стану, доведеня до присуду адміністраційного трибуналу, а навіть відклику до Союза Народів. Що за прекрасна нагода для акції в руках доцільного політичного проводу! І як виграла5 на сім справа осідку українського університету, як би так удалось реституовати 12 давніших катедр у Львові!

Очевидно, ті що присвоїли собі монополь акції в університетській справі, не пішли і не підуть на сей шлях, ані на жаден инший позитивно-творчий, хочби українська молодь цілком покинула висші студії, хочби всі батьки поломили руки над долею своїх дітей, хочби український учений знаний був тілько з музеїв... І не для них сі рядки писані, а так собі — для історії.

Літописець.

*) Natio Nr. 7 8

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Відкриття нової школи оо. Василіян на Закарпатській Україні. ОО. Василіяни на Закарпаттю відкривають невдовзі гуманістичну школу в одному зі своїх монастирів коло Ужгорода. Новіціят оо. Василіян знаходиться в місцевости Чернеча Гора під Мункачем. Новіціят числить тепер 23 новиків. Зпоміж більше як двацять василіянських схолястиків одні учаться в Римі, інші в Чехословаччині, а ще інші в Західній Україні.

Католицька акція в Німеччині. О. Г. Мор, редактор і видавець часопису „Гіммельрайх“, розпочав недавно на шпальтах того часопису дискусію на тему католицької акції. Виводи о. Мора дали дневникови „Авґсбурґер Постцайтунґ“ привід до висловлювання таких уваг у тій справі: Католицька акція ніяк не звертається проти істнуючих тепер католицьких стоваришень, але стремить до того, щоби їх відродити і спрямувати до спільних зусиль, які мають на меті старанне за добро душ. Коли деякі нинішні котолицькі товариства супротивляться всяким починам у дусі католицької акції, дбаючи тільки про забави й торжества, то католицька акція мусить стреміти до виобразованя і вироблення нових світських стоваришень, щоби не вязати своєї долі з тими бездушними стоваришеннями. Католицька акція не може відкидати співпраці з евентуальними новими парохіяльними стоваришеннями. Першим і найосновнішим завданням католицької акції впоювати всім католицьким стоваришенням правду, що суспільне католицьке життя мусить черпати свої сили й соки безпосередно з жерел життя й ласки Церкви.

Католики і протестанти в місійних краях. Як виказує французька статистика, число протестантів в таких краях, як північні Індії, Японія, голяндійські Індії, полуднева Африка, Китай і т. п., є кілька разів (часто і десять разів) більше, як католиків. Так пр. на чотири міліони муринів протестантів в Зєдинених Державах, є тільки 100.000 католиків. В Індіях на 9 місійних католицьких університетів є протестантських університетів 101. В Китаю на 246 протестантських шпиталів є тільки 70 католицьких.

Католицька Ліґа в лат. перемиській епархії. Дня 12. грудня 1927 р. основано в Перемиті польську Католицьку Ліґу. Устрій Ліґи подібний до устрою Ліґи познанської.

Міжнародне бюро католицьких дневникарів. Делеґація ріжних національних союзів католицьких дневникарів, зібрані в Парижі, перевели подрібну дискусію над статутом міжнародного бюра католицьких дневникарів. По довгих дискусіях ухвалено статут, якого найважнійші артикули є такі: ціль бюра утворити постійну лучність між союзами католицьких дневникарів, що істнують у ріжних краях, щоби можна стати на сторожі моральних і матеріяльних інтересів своїх членів. Не вільно втручатися в політику одної з репрезентованих країн.

сильно! Із подивом та зачудуванням стояв він, ангел Сили! Аж побачив нараз, як умираючий із невисказаним спокоєм, хоч терпів важкі смертельні муки, отворив уста й сказав:

— Звершилося — Отче, в твої руки передаю духа мойого!

Тоді обернувся ангел Сили нагло, так як вихор бистро звертається, коли його сили збираються на безкрайому морі, або на безкраїх степах і хвилиночку стоять спокійно. „Отче“ сказав цей на хресті... але так, як Він говорив це слово, так міг говорити тільки Один, тільки Один! Дріжучи глянув ангел Сили в гору до вмираючого на хресті. І він глядів і глядів... і впав на вколішки й глядів... і глядів! Блеск світла неба бачив він, як сяло й миготіло кругом змученої голови вмираючого на хресті. Він бачив невидимі знаки й прикази, що виходили з цеї пробитої цвяхом руки, знаки й прикази, що сягали зір, які стоять на краю небозводу й що їх не бачило ще ніяке людське око, знаки й прикази, що сходили з океанів крайні глибини, що їх не зміряло ще ніколи ніяке людське знання, що порушали верховіття дерев у далеких пралісах, що веліли серцям людей ударяти й умовкати веліли серцям людей.

Це все бачив ангел Сили, що стояв невподалік хреста. Тільки ангела Любови він не бачив, а цей не бачив його. Погляди обох ангелів були занадто приковані видовищем хреста на Голгофті. Але й погляд ангела Сили був далекий і глибокий, так далекий і так глибокий, що будуччина отворилася перед його душею. І він вглянув у століття й у тисячеліття й бачив, як вони приходять і приходитимуть усі покоління землі, щоб окружити хрест на горі Голгофті й набиратися з нього сили, нести свій власний хрест і від умираючого на хресті навчитися, своєю власною смертю вмирати й казати: „Отче, в твої руки передаю духа мойого“... спокійно, а відважно й сильно! І ангел бачив, що перед силою христа мусять згинатися коліна всіх цих, що є на небі, на землі й під землею й що він бачив найвище, що небо й земля знають із святої, непереможної сили... із сили, що ні від якого з часів не дістала смертельного поцілуя знищення... що проти нього не підніметься ніяке право свободи, бо вона сама дає свободу... що не розпадається, тільки єднає людей ув одно святе Боже Царство, що вчить нас нести життя й не боятися смерти!

Усе це бачив ангел Сили — й тепер знав він, що його післанництво покінчене на землі й що він має вернути до Вітця.

*

У цій хвилині схилив Господь на хрест голову й помер. Тепер станули оба ангели перед душею Ісуса Христа, що розсталася з тілом і тепер пізнали один одного.

І вони впали ниць перед душею Господа й благали її та молили:

— Отче, не посилай нас іще назад до Вітця! Ти не хотів, щоб ми служили тобі за твойого життя на землі... позволь нам служити тобі тепер, по твоїй величній смерти! Позволь нам знов пійти в світ і мандрувати та говорити людям про найглибшу любов і про найвищу силу.... про любов і силу твойого Серця, що стягнуло тебе в вертеп і покликало тебе в гору на хрест! І позволь нам навчати людей цеї любови, що вблагороднює життя, й цеї сили, що перемагає смерть!

І душа Господня сказала до обох ангелів:

— Ідіть і мандруйте світом і голосіть йому найглибшу любов і найвищу силу, що їх бачив світ колинебудь... а як часи людського світа минуться, тоді вертайте до Вітця й до Сина й до Святого Духа.

І тепер ходять оба ангели Божі, потішителі скрізь, де голоситься весела новина про Спасителя, ангел переображеної любови й ангел переможньої сили.

І коли Різдвяні дзвони дзвонять, стають вони й перед тобою, оба небесні ангели. Ангел Сили хоче поблагословити твоє чоло до боротьби... але ангел Любови хоче отворити глибини твойого серця й душі твоєї для Бога.

Січень — місяць католицької преси.

Про католицьку академічну молодіж Франції. В промові до студентів, виголошеній з нагоди відкриття зимового семестру в паризькому Католицькому Інституті, ректор того Інституту о. Бодріляр зазначив, що від часу закінчення війни появилися в французькій суспільности ріжні течії, які слід уважати ґрізними для католицької молодіжи і для Церкви. Появилися доктрини, які надто перецінюють ролю і права держави, голосячи, що держава є всім і що значіння Церкви супроти неї є далеко менше; ці доктрини ведуть до новітного поганства. Серед католицької молодіжи Франції, а передовсім серед студентів, обнизилася останніми літами релігійна й апостольська ревність. Це походить звідси, що більшість католицької молодіжи посвячується виключно політиці, не маючи часу ані спромоги занятися католицькою релігійною працею. Добро краю бачиться часто в успішности політичної революції, замість у тому, що є одиноко суттєве — в праці над душами, що шукають правди. — В закінченню промови візвав о. Бодріляр католицьких студентів, щоби в будучности віддали цілу душу на службу католицькій акції.

Німецькі епископи проти порнографії. Конференція німецьких епископів в Фульді займалася в цьому році справою порнографії в літературі і змислового містицизму, що шириться сьогодні в застрашаючий спосіб. До боротьби з цим лихом взивають епископи пресу й прилюдну опінію. Кінчаючи свої вказівки поручають епископи, щоби в усіх парохіях основувано католицькі народні бібліотеки з добрими й пожиточними книжками, які в великій мірі причиняються до усунення злих писем.

Конкордат між Литвою і Апостольською Столицею. Урядовий орґан Ап. Столиці „Acta Apostolicae Sedis“ оголосив текст Конкордату з Литвою. В Конкордаті зазначується дух пошани й поважання супроти Католицької Церкви. В першому артикулі говориться, що Церква без ріжниці обряду буде тішитися на Литві повною свободою й буде заряджувати своїми справами й добрами згідно з правом Божим і канонічним. Епископи, священики й вірні будуть могти свобідно й безпосередно зносится з Римом, а епископи зі своїм духовенством і вірними. Будуть установлені взаїмні дипльоматичні представники. Священики, монахи й богослови будуть звільнені від військової служби. Право признає ненарушимість церков, каплиць і цминтарів. Орґанізація єрархії лишається така сама, яка була досі. Вибір епископів належить до папи по попередному порозумінню з правительством. В усіх школах державних і спомаганих державою мусить бути обовязкова наука релігії. Супружя заключені після основ канонічного права є признавані державою. Важний є артикул 21, який каже: „Ординарії будуть чувати, щоби всі вірні мали духовну опіку в їх рідній мові після реґуляміну Церкви“. Конкордат заключений з Литвою є ліпший від инших досі заключених конкордатів. Уперше згадується в литовському конкордаті про признання католицької акції. Отсей конкордат це четвертий з черги конкордат заключений теперішним Папою (Лотва, Баварія, Польща, Литва).

Румунська Православна церква проти палення тіл. Перед двома роками розпочато в Букарешті будову великої крематорії, яку цього року викінчено. Румунський православний синод висказався проти палення тіл і заборонив духовеньству брати участь у похоронах осіб, які поручили спалити свої тіла по смерти.

У Різдво Христове.

Різдво — одно маленьке слово,
А кілько в ньому чуда й чару,
Дух лине твій до зір, над хмару,
Ти знов мов родишся на ново!

Людству, що заслужило кару,
Зсилає Сина Бог в любови,
Щоби розбив гріха окови
І душі з пекла спас пожару.

І рік у рік Христос Дитина
Приходить, ручкою малою
Благословить усі народи.

Благовістить: „Прийде година,
Пропаде зло, буде горою
Світ Правди і Любови й Згоди!“

Ярослав Вільшенко.

ДОЦ. УНІВ. Д-р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ.

На переломі індівідуалізму.

„Der Mensch, die kleine Narrenwelt,
die sich gewöhnlich für ein Ganzes hält
„Du, bist ein Teil des Teils, der
Anfang alles war...“ Göthe: Faust I. T.

За всіма проявами людського життя, стоїть щось, що тим життям кермує і що йому дає зміст. І коли ми, як християне надаємо історії людства якийсь глибший змисл, то мусимо признати, що в історії панують не тільки закони матерії, але і закони духа. У вічнім змаганню законів духаз законами матерії і в їх кождочасно історичнім відношенню лежить цілий змисл історії.

З історії черпаємо досвід, що перемога одного з тих законів потягає тяжкі наслідки за собою. Такі тяжкі наслідки потягнув за собою т. з. европейський новочасний індівідуалізм на всіх проявах людського життя.

Джерелом індівідуалізму є ренесанс, властиво-же повільний розклад середновічного універсалістичного світогляду, який вкінці довів до появи ренесансу.

Коротко застановімся над характеристикою цього ренесансового індівідуалізму тому, що наша переломова доба є почасти його епіґоном.

Ренесанс — се повне увільненє людини від універсалістичного світогляду середновічча. Ренесансовий, індівідуалістичний світогляд означає перенесенє всіх вартостей т. з. цілої оцінки життя зі сфери надприродної, недоступної для людського розуму, сфери опертої на метафізичній вірі — у сферу природну, в сферу раціонально-природного розуміння всіх проявів життя. Не віра як в середновіччу — а розум стає одиноким джерелом людського пізнаня.

Тому ренесанс означає повну еманципацію людини зпід сфери релігійно-універсалістичних течій середновіччча і разом з тим боготворенє людини, її суверенного розуму та суверенної волі.

Так як колись в погансько-античній добі людина стає мірилом всіх вартостей, людина — горда на своє пізнанє, горда на свою волю, „незавиму від Божих законів“, горда на своє буцімто само собі вистарчаюче „я“.

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 8. I. 1928. 1

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

ЖІНКА ХАЛІФА Й ПАДИШАХА СУЛЕЙМАНА ВЕЛИКОГО, ЗАВОЙОВНИКА І ЗАКОНОДАВЦЯ.

Українська історична повість з 16 століття.

I. СТРАШНЕ ВЕСІЛЛЯ.

„Не знаєш ранком
де будеш вечерком“.
Народня приповідка.

I.

Було то в горячий літний вечір 1519 р.

Золота велика звізда дня помалу заходила в найбільший став Поділля, що в блискучім озері світла лагідно шелестів мягкими филями води. Вона мов цариця лагодилася до сну на своїм мягкім, пурпуровім ложі. За ставом видніли темні окопи й білі стіни Рогатина та золотиста лента тихої річки Липи.

В такий час ізза синьої смуги ліса показалися чотири вози на порошнім шляху, що провадив зі Львова до Рогатина. На них їхали весільні гості. То старий Дропан, львівський купець, їхав з сімею в Рогатин, женити свого одинака Стефана з дочкою о. Луки Лісовського пароха при церкві св. Петра, на передмістю Рогатина.

Молодий Стефан Дропан, що вже від двох літ любився в Настуні Лісовській, не памятався з весільної радости. Він більшу часть дороги йшов попри вози, хоч з нього сміялися, що й так скорше не буде на місци.

„Не спішися, бо й так не знати ранком, що буде вечерком“, говорив йому батько, що вже переняв цю улюблену приповідку від свого свата, батька Настуні, який часом приїздив до свого брата, що був священиком при церкві св. Юра у Львові. Але Стефан то випереджував вози, то оставав по заду, щоби свобідніще віддаватися своїм мріям про щастя. І не бачив і не чув нічого, пріч своєї дівчини коло себе, хоч її не було тут. Не бачив ні пурпурової шати шалвій і смілок у тінистих місцях лісів, які переїздили, не бачив золотистої ямли беріз, ні пахучої мяти, ні гнучкого ломиноса, ні яглиці, ні жовто-червоної дівини, ні холодку, ні копитника-стародуба, хоч ішов по них.

— „Йому тепер цвите папороть“... говорили про нього весільні гості, прихильно сміючись.

А в його серці цвила й пахла любов.

Він разураз згадував, як вона починалася і як перший раз побачив Настуню на подвірю церкви св. Юра у Львові. Від тоді життя було для нього одною смугою світла, запаху й музики. І боротьби. Батько не дуже був за цим, щоб він женився з попадянкою. Мав для нього на приміті богату дочку свого спільника в торговлі. А й сімя Настуні, яка належала до старих священичих родів, дивилася нерадо на її подружжа з сином „крамаря“. Подобалося їй його богацтво. Відпихало те, що він „крамар.“ Але кінець кінців якось погодилися.

Якже далеко було молодому Стефанови до міста, що вже видніло перед ним і до невеличкого дому на березі тихої Липи біля церковці св. Петра.

II.

А там ждали на них, бо все було приготоване до весілля. Весільні гості зїхалися вже й гамірно було від молоді і старших.

Брат хозяїна о. Іоан Лісовський найдовше опирався подружжу Настуні зі Стефаном. Бо між церквою св. Юра й сімею Дропанів провадився довгий судовий спір за якийсь ґрунт, і о. Іоан не добре думав про старого Дропана. Тай те-

Разом з тим виринає в добі ренесансового індівідуалізму одна з найострійших криз сучасного людства, кріза Авторитету на те, щоб не сходити більше з історичного овиду европ. людства.

Коли на місце надприродного авторитету християнської віри став тим авторитетом „независимий“ людський розум через своє „розумове пізнаванє“ правди — тоді в наслідок помильности людського розуму авторитет, який мусить мати всеобовязуюче значіннє, тратив з дня на день на своїй вартости.

Увільненє людини зпід релігійно-етичного світогляду мусіло викликати цю в своїх наслідках страшну крізу. Міряючи цей історичний процес по його наслідкам не можна називати разом з нинішними „поступовими варварами-атеїстами“ середновічний універсалізм добою самих темних духів, упадку, занепаду ітп. Наоборот приходиться основно перецінити добу ренесансу, якого кріза сягає до нинішніх днів.

Чи поглиблене і поширене етично-релігійного світогляду та підпорядковане всіх проявів людського життя під надприродні Божі закони, сотворене могучого, гієрархічного, суспільного ладу, опертого на надприродніи Авторитеті віри в середньовічній добі було упадком чи підйомом европейського людства? Думаю, що мало хто буде сумніватися нині в тім, що саме те все наведене належить до найсвітлійших сторінок людської історії...

І аж підкопанє цього світогляду від часів ренесансу, яке з малими перервами (доба протиреформації) ведеться систематично аж по нинішний день, довело до катастрофічної крізи, в якій ми нині опинилися.

Бо коли на місце Божих, надприродних законів, на місце християнського альтруістичного світогляду, на місце обовязуючих християнських чеснот покори і віри, на місце обмеженя людського розуму, людських пристрастей, людської волі законами християнської моралі та етики — вдирається безмежна „свобода“, наступає звільненє людини від усякого стриму в імя культу свого індівідуального розуму, своєї еґоїтичної індівідуальної волі й індівідуальних пристрастей. Коли валиться цілий надприродний, гієрархічний, християнський світогляд, тоді хижацько вдирається в ряди людства брутальний, поганський еґоцентризм. (К. б.)

У Східних Патріярхів.

(Від власного кореспондента.)

Рим, в грудні 1927.

Дня 11. грудня ц. р. мав еп. Мих. Дербіні, президент Орієнтального Інституту в Римі, півторагодинний відчит, в якому передав свої враження з подорожі по Сході.

Ціль його подорожі була чисто інформаційна, ніяк не урядова. У Велеграді багато цікавих річий про Халдейців, а особливо про халдейських Несторіян чув він з уст еп. Петра Азіз Гога, родом з Мосуля, котрий добре знає тамошні відносини. По Велеградськім зїзді поїхав еп. Дербіні до Румунії. Гр.-кат. митрополит Василь Сучу (в Бляж) лежав тоді в ліжку після тяжкої операції (мусіли відтяти йому ногу).

В Букарешті відвідав епископ Дербіні місцевого лат. архієпископа Чізара, якого недавно допустили Румуни до сенату. З ним пішов до православного патріярха Мирона Хрістеа, який приняв їх обох дуже сердечно. Патріярх жалувався на сумний стан православної Церкви в Румунії: духовенство заняте лише матеріяльними справами, а далеке від апостольської ревности. Німецький протестантизм і атеїзм наносить сильні удари також православній Церкві в Румунії. Деякі клирики, яких удержує держава, так писали до патріярха: „Ми всі атеїсти, але мусимо вчитися на священиків, бо на це дає нам фонди держава“ і просять патріярха, щоби усунено слово „богословські студії“, а полишено лише „студії“, а тоді вони побираючи державну допомогу, зможуть ходити на інші виклади. „І годилосяб вислухати їх — сказав патріярх, інакше вони вже яко священики перейдуть на службу адвентистів, методистів, духоборів і інших сект. Тому належалоб вислати всіх клириків на студії за границю. Але не до Німеччини, бо повернуть матеріялістами й атеїстами, не до Італії, бо там близько Рим, а це моглоби викликувати ріжні підозріння, але найрадше до Франції на католицькі університети, прим. до Штрасбурґа, де часто Румуни ходять з початку на протестантські виклади, а відтак переходять на католицькі“.

Заведення григоріянського календара стрінулося зі сильним опором на цілім майже Сході, бо як кажуть православні, новий календар треба поправляти раз на 4.000 літ о один день, а старий раз на 40.000 літ. „Алеж нас тоді вже не буде“ перервав архієп. Чізар. „Так,так, відповів сміючись патріярх, але тому саме так трудно на Сході з ним погодитися. 21. мая обступили атенські фанатики свого митрополита Івана Пападопульоса і обтяли йому за календар бороду, а тут у Букарешті якийсь атонський монах вдерся в часі торжественного богослуження до церкви і давай з амвона кидати громами на „нову календарну єресь“.

Румунська православна Церква перед війною зовсім залежала від держави. Але коли по війні укладано конституцію, патріярх через 4 дні доказував сенаторам, що Церкву не можна віддавати на ласку і неласку безбожних, не рідко і ворожих Церкві послів. Сенатори весь час опиралися, аж на кінець з тяжкою бідою Братіяну згодився і нині має Церква автономію.

Патріярх не міг нахвалитися семигородських румунських католиків і їх духовенства, так відмінного від його священиків.

В Болгарії відвідав еп. Дербіні Ап. Візитатора архієп. Ронкаллі, і еп. Куртева. Православний митрополит Стефан був у тім часі в Льозанні, де не хотів навіть слухати переконувань анґлікан та американських протестантів, ворожо настроєних до кат. Церкви.

В Царгороді був еп. Дербіні у православного грецького патріярха Василія III. і вірменського патріярха (також православного), Григорія. Василій дуже занепокоєний зростом недовірства між своїми „вірними“. Він учився в Німеччині і студіював у Ватиканській бібліотеці. Умовну працю уважав за необхідну й конечну для збереження віри й побожности. За це, що Римський Папа прийшов з помічю східним християнам, патріярх висказав йому свою велику вдячність.

Вірменський Григорій сейчас поспитав про здоровля Папи і про релігійні відносини на Заході. Він бажавби, щоби відроджені через віру Вірмени йшли рука в руку з великою кат. Церквою.

Патріярх радив епископові відвідати також єрусалимського вірменсько-православного патріярха Григоріяна.

По дорозі до Єрусалиму, відвідав еп. Дербіні ріжних католицьких патріярхів і епископів. Патріярх Григоріян приняв його дуже сердечно. Про Св. Вітця згадував з великою пошаною і вдячністю за це, що Він заопікувався вірменськими сиротами в Італії, яких батьків вирізали в часі війни Турки. Вірменські збігці передали патриярхові багато цінних старинних книжок і рукописів, яких частину переслав Папі і за це одержав від Нього подяку, яку написав Папа власноручно. Це письмо зберігає патріярх між найцінніншими своїми документами як дорогу памятку від Голови кат. Церкви.

Еп. Дербіні відвідав також монастир в Шідная, побудований на високій скалі, де живе мелхітський православний патріярх Григорій IV. В 1913 р. був цей патріярх на ювілею Романових в Росії як представник східних патріярхів. Почувши, що й еп. Дербіні був кілька разів у Росії, закликав з болем: „Чуда треба, щоби там бодай по століттях віджило християнське життя!“

Епископ порушив справу зєдинення Церков: „Що неможливо у людий, можливе у Бога, — сказав патріярх. Але Христос всемогучий. І хоч люди відпихають його від себе, Він однак старається притягнути всіх до свого Серця. Як щоб християни мали більшу віру і більше любили Господа, то Його Серце знайшлоб спосіб зближення й поєднання між далекими від себе братами“.

Його бесіда про Христове Серце зробила сильне й глибоке враження на кат. епископа, тимбільше, що 12 епископів зовсім не так думають, як їх старенький патріярх. Патріярх з признанням говорить про кат. університет в Бейруті і має намір вислати своїх двох священиків на студії до Риму.

Еп. Дербіні хотів відвідати також грецького православного патріярха в Єрусалимі, Дамяна, але не застав його дома. У гостинній не побачив ані одного образа чи хреста, лише самі фотоґрафії подій чи визначних Анґлійців, якими Дамян дуже одушевлявся аж до 1926 р. Тепер відносини не такі то вже дуже сердечні. З Єрусалиму поїхав епископ до Александрії. В тім саме часі католицькі священики Копти зібралися під проводом своїх епископів на нараду. В Єгипті ведуть сильну пропаґанду протестанти. Будують святині, сиплють грішми, та нарід не йде за ними. Він бачить крайнє убожество і незвичайно ревну апостольську працю кат. коптійських священиків і масово повертає до кат. Церкви. Епископа, що прибув з далекого Риму, приняли Копти дуже сердечно і одноголосно признали йому титул „почесного Копта“.

В Александрії на грецькім православнім патріяршім престолі сидить тепер Мелетій Метаксакіс, на якого еп. Дербіні звернув був уже давніше пильну увагу і строго осудив його релігійні виступи з часів, як Мелетій перебував в Атенах і в Царгороді. Тому й не дивниця, що перші слова патріярха звернені до епископа Дербіні були: „То Ви понаписували на мене такі страшні річи“.

— Нехай Ваша Блаженність не дозволять, щоби я мусів давати докази, зрештою В. Бл. знають, що я не посунувся дальше від цего, про що писали їх приятелі“.

Зійшла розмова про Рим і Ап. Столицю.

— „Ваш Ватикан большевицький і тримає з большевиками. Підбурював Турків, щоби вони змели Греків з лиця землі“.

— „А звідки В. Бл. знають про ці справи?“ І виказав патріярхові, що то всьо чисті сплетні тенденційних протикатолицьких жерел.

— „Га, як так, то робім федерацію“ — „Яку федерацію?“ — „На взір конституції Сполучених Держав“ і починає хвалити і Штокгольм і Льозанну та заявляє, що він стремить до федерації Церков на взір американської конституції.

— „Добре, каже еп. Дербіні, але американська конституція має політичний характер, а ми маємо сповнити волю Христа в устрою Церкви. Божі справи цеж прецінь не політика“.

— „То ми так говоримо до простих людий, але між нами повинна бути в поступованню політика“.

— „Вибачайте, але ми повинні старатися сповнити Божі наміри. А Божа Воля, щоб було одно стадо й один Пастир і то тут на землі“.

— „Божа Воля...! Я прочитав цілий Н. Завіт по грецьки і ані згадки не найшов про примат папи“.

— „В. Бл. хотять жартувати. Бо й я також його прочитав по грецьки і також ані згадки не найшов про новозавітних патріярхів“.

— „Чому ми осуджуємо Захід? Через папський абсолютизм! А Фотій і Керулярій це були два великі демократи“.

— „Може два великі грецькі патріярхи і через це почали противитися *політично* і довели до *релігійної* боротьби. Тяжко згодитися з тим, щоби вчений Фотій на дворі візантійських самодержавних цісарів був демократом. А що до Керулярія, то В. Бл. добре про це знають, що він скинув з престола двох чи трох цісарів і може бувби сам засів на нім, як щоб був його не вбив останній самодержавець, якого Керулярій посадив на престолі, а відтак приготовляв його упадок“.

— „То ви студіюєте в Римі візантійську історію?“

— Без сумніву, і знаємо як жили, поступали і вчили александрійські Патріярхи і Вітці грецької Церкви, св. Атаназій і св. Кирило...“

— „Що було, минуло. А ми займаймося радше тим, що є тепер. А теперішність належить до Церкви в Анґлії і в Зєдинених Державах, до протестантів. Там наша надія. Тому, що *з нашим протестом проти Риму* — це часто повторюю своїм приятелям — *ми є першими протестантами*“.

— „Дякую В. Бл. за це слово. Про це саме я згадував часто в моїх книжках і тішуся, що це слово я почув з Ваших власних уст“.

Тоді патріярх починає вихвалювати попід небеса анґлійський і американський протестантизм.. „Але тому, що тут в Єгипті оминають анґлійські школи, я благословлю французькі світські школи і заохочую своїх вірних, щоби до них посилали своїх дітий“.

— „Навіть як вони є безбожні?“

— „Так“. Атеїзм менше нам шкодить як всі ваші релігійні школи“.

Розмова уривається і наступає хвилева прикра мовчанка. „Нехай Господь розсудить моє серце і Ваше!“ додає патріярх і авдієнція кінчиться.

На другий день найдемократичнійший патріярх посилає з чемности католицькому епископови візитову карточку, на якій представлена тіяра а під нею такий напис: „Мелетій — папа і Патріярх Александрії“...

Досить обширна саля Біблійного Інституту не могла помістити всіх, що бажали послухати відчиту. З визначніших осіб прибули там: Преосв. Ісая Пападопульос, Ассесор св. Конгр. для Сх. Церкви; старенький вірменський кат. патріярх Петро Терціян (Тепер стало мешкає в Римі) і його вікарій в Царгороді, архієп. Насліян; лат. титулярний антіохійський Гуйн і інших 4 епископів; французький, еспанський, бельґійський, польський і румунський амбасадор та много інших. Було також кількох румунських православних священиків, що (по східньому звичаю) весь час сиділи в своїх високих клобуках („камілавках“). *І. Л.*

пер виїхав скорше зі Львова, щоб не їхати разом з „безбожним крамарем“, котрий провадив судові спори з домом Божим. І крім того урядив ще одну демонстрацію. — Він хотів бути на вінчанню своєї братаниці. Але не хотів, щоб старий Дропан міг чванитися, що він, о. Іоан, приїхав нарочно на те весілля! Длятого вишукав собі якісь церковні діла у львівського Владики до Камянця на Поділлі, щоб тільки буцімто по дорозі бути на весіллю братаниці. Це розголосив іще у Львові.

Тепер сидів зі своїм братом і з ігуменом недалекого василіянського монастиря в Черчу, о. Теодозієм, в садку біля парохіяльного дому, при деревлянім столику, в тіні лип. Перед ними стояли три глиняні горнятка, глечик кислого молока, хліб і масло.

— „Їж і оповідай, що нового“, говорив до нього о. Лука.

„Від чого тут починати?“ журився о. Іоан.

— „Від справи нашої Церкви“,сказав поважно ігумен Теодозій

— „А вжеж“, відповів о. Іоан.

Хвилину подумав, взяв шматок житнього хліба, насмарував маслом і поклавши його знов на деревляну тарілку, почав:

„Нашу святу Церкву до решти разорили й одоліли латинські гієрархи тай панують над нею. А наші крамарі ще й собі шарпають її“, — не стерпів щоб не додати.

— „І врата адові не одоліють її“, замітив побожно ігумен Теодозій.

„Так, так“, відповів о. Іоан. „Але щораз більше важко стає дихати. Гордість, лакімство, нечистоту, обжирство й пиянство — всі без винятку гріхи головні бачимо у чужих. А мимо того панують вони над нашою Церквою. І Господь не виводить її з чужого ярма!...“

Львівський священик гірко усміхнувся. На се сказав о. Теодозій:

— „Бо й ми не без гріхів. Особенно нищить нас оден головний гріх. Це лінивство. Ізза нього ми так покутуємо. Бував я в світі, між чужими людьми, бував у Єрусалимі і в Антіохії й на Святій горі Афонській. Але ніде не бачив, щоб инші люде так мало прикладалися до книг, як наші. І тому вони не уміють боронити своєї Церкви перед нападами ворогів!“

— „Ти все своє, отче ігумене“, замітив о. Лука. „А я тобі нераз казав і тепер кажу, що воно троха так, а троха інакше. Бо де тих книг взяти? І за що купити? Га? За що?! А ще до того жонатому священикові в нинішних дорогих часах! Церковні землі загарбали старости й ксендзи. Татарські напади дихати не дають. І ніхто ними не журиться! Якось сього року ще не було їх тут. Але слухи про них уже йдуть. Селянин зубожів і разураз дальше убожіє. Міщанство теж, бо шляхта бере торговлю в свої руки, хоч кричить, що це їй „не до гонору“. А наших священиків вже тут і там навіть на панщину гонять! І де їм голова до книг?!“

Настала прикра мовчанка. Отець Іван, що мав їхати до Камянця, занепокоївся на вістку, що є вже слухи про небезпеку. Але подумав, що брат, як знає щось більше про се, то скаже йому перед відїздом.

А о. Лука відітхнув і говорив дальше:

— „От возміть на приклад мене! Кажуть, що віддаю дочку за богача. Але голої її не можу віддати. А кілько мене коштує це весілля? Оден локоть атласу 20 грошей, а фаландашу 35. І в що її одягти? І за що?“

Знов помовчав і тягнув, бо перед братом і своїм приятелем ігуменом не мав таємниць:

— „А що коштує весілля! Навіть така дурна щука коштує 2 гроші, короп ще більше, ґарнець вина 40 грошей, фунт шафрану 70, камінь цукру 150 а камінь перцю 300! А де байберка, а брокатові кафтани, а кіндяк, а чинкатори? Бо й я тай моя жінка мусимо якось завтра виглядати бодай попри людей! Ви, отче ігумене, маєте одну реверенду й не турбуєтеся тим всім“!

— „Ти щось як крамар розговорився“, замітив брат. „Аж так скоро відбилося на тобі нове посвоячення?“

— „Вибачайте“, сказав о. Лука. Але якби вам так уже від місяця жінка про ніщо инше не говорила, як про потрібні їй адамашки й фаландаші, то й ви так сим накипіли6, що мусілиб перед кимсь пожалітися“!

— „От, дякуй Богу, що одну дочку маєш тай тої позбудешся завтра“, сказав брат.

— „Таж дякую“, відповів о. Лука. „Але чого ти так завзято хотів її випхати за якогось убогого чоловіка? Щоби клепала біду як клепле її батько? Га?“

На те сказав ігумен:

— „Гнівайтеся, або як собі хочете, а я вам правду скажу! Не будь у нас родин — і журби за весілля та при дане та фаландаші тай байберки та всю ту мірську суєту, — то й боротьбу з латинством ми видержалиб! А земленьки наша Церква ще від князів наших і народа має стільки, що будуть ще сотки літ брати і вистарчить для нас! Тут не в сім діло, а в тім, що ми до боротьби з латинством не маємо тої зброї, котру має воно! Правду кажу, як все,але ви її не хочете бачити!“

Тут ігумен звернувся до хозяїна дому і з жалем сказав:

— „Нехай Бог дасть щастя дитині твоїй на тім шляху, на який вона ступає. Але чи не більше богуугодне діло зробилаб вона, якби так пішла в монахині? Ой придаласяб та дитина нашій гоненій Церкві. Бо має великий розум. Та ви даєте її тому, котрого не любите! Мало маємо ми монахинь зі священичих родів наших та з панських. А у Ляхів навіть маґнати за честь собі мають, коли з їх роду в монастир піде панна. Ось чим вони нас побивають! І тому народ їх так шанує їх костел, бо пошану від верхів до костела бачить. А ми до сладостей мірських як мухи до патоки липнемо! Тай така нас і доля в тих сладостях жде. В гіркість обертається сладість мірська. Порохнявіє сила наша і миршавіє наш нарід, а поратунку нізвідки!“

Сутуація зробилася страшно прикра. Але ігумен не звертав на се найменшої уваги і говорив дальше:

— „Давав той народ на Церкву нашу, дає і буде давати! Але рідко це трафиться, щоб було кому правити тим, що він дає! І народ се бачить, бо ще зовсім не осліп. Тай не тільки наш народ бачить, але й сусіди бачать се. Тай беруть, що хочуть. Бо як не брати? Звалювати всю вину „на ворогів“ — се пуста пісонька. Бо правдою єсть, що і вони булиб у нашій Церкві, якби ми самі та інакше дбали за неї. Ось де правда! І не минути нам Божої кари за те, що правду закриваємо! Ніхто не мине тої кари. Прийде, бо ми її взиваємо не від нині!“

Брат о. Луки вже отвирав уста, щоб відповісти. Але перед ворітьми заскрипіли вози Дропана й весільне товариство почало вискакувати з них і прямувати в сад.

III.

Дерева в саду немов занялися червеню й немов червоний пожар обняв сад і церковцю св. Петра, що й досі стоїть на тім самім місці, і парохіяльний дім при ній і тиху ленту Липи і великий став і лани золотої зрілої пшениці, що усміхалася до неба синіми квітами волошки й немов очікувала на серп. Всі присутні подивилися неспокійно на небо, лякаючись заграви. Але вона горіла на заході.

В крівавім блеску конаючого дня надходив молодий Степан Дропан зі своїм щастем у душі. Він очима живо шукав своєї Настуні. Знайшов її в садку, в товаристві двох подруг, дуже зацікавлену розмовою про щось.

— „Над чим так радите?“ запитав весело, підбігаючи до своєї судженої.

— „Не скажемо!“ відповіла за неї її подруга Ірина.

— „Не можемо сказати“, поправила її Настуня.

— „Завтра довідаєтесь!“ докинула друга дівчина.

— „Та скажіть, скажіть“, просив мягким голосом Стефан.

Дівчата давалися просити.

Суть ленінізму.

Щоби пізнати суть ленінізму, найкраще послухати, що говорить про нього сам Ленін. Програма Леніна така: насамперед слід переконати пролетаріят про нестійність теперішнього державного устрою, дальше візвати той пролетаріят, щоби при помочі революції захопив владу в державі і знищив теперішний державний лад. Це перше завдання революції. Другим завданням перетворити державу в чисту господарську суспільність. Засобом до цього це диктатура пролетаріяту. Чим треба заступити державу на думку Леніна? Що має статися, щоби постійне військо не було потрібне? Ленін хоче заступити постійне військо озброєнням населення. Він хоче, щоби комуна утворилася з вибраних міських рад; він хоче, щоби на місце поліції й урядників прийшли просто наставники з платнею робітників; він домагається знищення „духової неволі попівства“; він хоче, щоби судді втратили свою незалежність. Парляменти слід перемінити в робочі інтитуції; посли мають бути безпосередно відвічальні перед своїми виборцями. Реґістрація й контроля: це кличі. Таке уладження, думає Ленін, веде до цілковитого загину урядництва, ба навіть самої держави, до утворення такого ладу, який не має нічого спільного з невільницькою платнею. Прообраз такого ладу бачить Ленін в устрою почти. Люди привикнуть до нього і будуть ним тішитися, бо тоді устане всякий визиск.

Ленін розуміє це добре, що переведення його програми є світова революція. І він вірив свято в можливість такої революції. В тій цілі спомагав він комуністичні партії в західних державах, старався зєднати західне робітництво і скріпити приязнь між ним і робітництвом Радянського Союзу. В тій самій цілі пособлював він національним рухам поневолених народів, зєднював побиті в світовій війні держави, шукав зближення з кольоніяльними і дикольоніяльними краями.

Большевики зовуть Леніна найбільшим і найґеніяльнійшим провідником світового пролетаріяту. І безперечно мусимо йому признати великий, небуденний диктаторський талан. Його працьовитість, його рухливість, є просто неймовірна. Величезний апарат, який він утворив, зумів він також удержати, зумів давати собі раду з опозицією. Як промовець він формально очаровував. Нужду поневолених кляс досвідчив він на власному тілі. Маркс і Енґельс це була його Біблія.

У чому лежав ідеалізм Леніна? У стремлінню до свободи народу, до усунення всякого визиску, до зрівнання всіх станів. Це було божевіллям хотіти перевести таку програму без відповідного приготовання, при помочі людей, які не були до того належно вихувані. Перенятий своєю ідеєю визволення людей, народів, думав Ленін, що до такої цілі вільно йому вжити всяких засобів. І побіда совітів коштувала справді міліони жертв.

Які явилися наслідки диктатури? В сільському господарстві витворилася щойно тепер на добре приватна власність землі. Та селяни дбали тільки про себе, вони управляли землю лише на стільки, на скільки самі потребували, а про інші кляси зовсім не дбали. Совіти хошлися реквізиції, та цим тільки огірчили до себе селян (а селяни становлять 90 процент їх населення!). Ще сумнійше повелося з промислом. Його треба було спомагати на всі способи. А ціни на товарі йшли все в гору. На підвишку платень не було гроша. Наслідком цього зростало незадоволення й безробіття. В р. 1926 піднеслося число безробітних на три міліони. Та про цих нещасних навіть не згадувано на партійних конґресах. „Селяни й сільські робітники, сказав раз Сталін, це ледача сволоч, комуністична молодь це здеморалізована банда“. Зразу нарікали на недостачу вугля, опісля на недостачу кваліфікованих робітників. Робітники ставали що раз більш невдоволені. Помимо великої дорожнечі платня їх виносила заледви 62 процент передвоєнної. І так був Ленін приневолений *привернути знов капіталізм*. Опозицію виключив він з партії і загрозив їй розстрілами. Він признався до помилок і визнав, що і в господарському життю скоки не можливі.

Наступив відворот. Залишено восьмигодинний день праці, допущено внутрішний торговельний оборот. Виявилося, також скоро, що й шкільництво, побудоване на совітських основах не доносує. Молодь почала дичіти; вона була зорґанізована, але здеморалізована.

Чи супроти того має будучність, чи устоїться совітська республика? Ленін помер в р. 1924 (в 54 році життя, як кажуть, на параліж). Зараз по його смерти большевицький конґрес рад заявив: „Леніна нема вже між нами, але його діло остане незахитане. Радянське правительство продовжувати ме діло Леніна“.

Російські націоналісти (на еміґрації) були іншої думки. Вони вірили, що по смерти Леніна большевизм довго не вдержиться.

Чи ленінізм засуджений справді на загибіль? Він буде ще так довго рухатися, як довго рухається соціялізм, а соціялізм рухається до часу, доки панує економічний лібералізм і капіталізм.

До переведення якого небудь господарського ладу потрібна конечно *релігія* як жерело моральних чеснот. А в програмі Леніна нема місця на релігію, на ту єднаючу силу. Ані економічний лібералізм, ані соціялізм, а тим менше комунізм, не можуть бути благословенням для народів. Це благословення може дати одно християнство.

В Радянському Союзі бачимо ясне переслідування релігії, а передовсім релігії християнської. Проти російської Церкви, як проти рабині капіталізму звернулася ціла ненависть поневоленого передше робітництва. Богатьох епископів і священиків жорстоко повбивано. Опісля позбавлено Церкву засобів удержання, обложено її великими податками, обрабовано її з усяких дорогоцінностей, заборонено священикам учити. Школа, преса, кіно, радіо — все служило до антирелігійної пропаґанди. А в православній Церкві прийшло небавом до роздору. Повстала так зв. „жива церква“, що пішла вповні на службу большевизмові.

Інакше уложилися відносини католицької Церкви. Після останніх вістей нема вже в Радянському Союзі ніодного епископа, а число священиків невелике. На область так велику як Італія, припадає оден священик. Далеко ще гірше є на Сибірі. Москва має до 30.000 католиків. До недавна було там трьох католицьких священиків, тепер полишився тільки оден.

(Зміст статті Еп. Вайца.)

Поручається НА СВЯТА
найлучші роди **ВИНА і МЕДУ** по найнизшим цінам. **М. ФЕЛЬДМАН, Львів, Жовківська 11.**
97 3-4

Нарешті Настуня, переглянувшись очима зі своїми подругами, втаємничила Стефана: Ірина замовила ворожку циганку, щоб перед тим вінчанням виворожила їй будучність!

— „Тільки батькови про це ні словечка, бо дуже гнівалисяб!“ сказала Настуня. Стефан прирік мовчати.

IV.

Старий Дропан і його жена привіталися по звичаю з панотцями й він відразу почав:

— „Господи! Якже здирали нас по дорозі! Всего десять миль їхали ми, а платили і мостове і гробельне і перевозове і пашне і ярмарочне і торгове і мірне і штукове і від повних возів і від порожних і на обидві руки і на одну! Драча й лупежество такі, що й під турком не гірше!“

— „Хто їде на весілля, той не торгує“, не стерпів о. Іоан, щоб не вколоти старого Дропана. Але той не був з тих, що наставляють і другу ланиту. З місця відтявся:

— „Не знати, панотче, що більше богоугодне: чи по дорозі на весілля робити діло, яке трапиться, чи їхати за ділом і по дорозі вступати на весілля“...

Поважна жена старого Дропана подивилася на нього з закидом, о. Лука усміхнувся, о. Іоан не відповів нічого.

Старших весільних гостей запросив о. Лука, відітхнути покищо в садку. А молодші щезли. Найскорше щез Стефан Дропан. Пішов шукати за Настунею і привитатися з її матірю.

Отець Лука вийшов до коней не тільки як хозяїн, але й як знавець. В гарного коня любив вдивлятися як в образ. А розумівся на конях так, що тільки оком кинув і вже знав їм вартість і ціну.

Молодий Степан знайшов Настуню в крузі подруг, котрі товпилися на другім кінці подвіря біля молодої циганки, що хотіла ворожити молодій. Якась тітка Настуні горячо противилася тому, кажучи що перед самим весіллям не годиться. А Настуня весело напиралася, кажучи разураз:

— „Тіточко! Адже Бозя могутніща від ворожки!“

— „Так, так!“ підтягали за нею її подруги, а найбільше її приятелька Ірина. „Що Бозя дадуть те й буде!“

Стефан сягнув у карман і знебачки сипнув на ворожку жменю дрібних грошей. Се рішило справу. Настуня кинулася радісно до нього і взяла його за руку. А ворожка, що зараз визбирала часть грошей, вхопила її за ліву руку й почала вдивлятися в неї. Тітка вже не противилася, в напруженню очікуючи.

Ломаною бесідою почала циганка говорити, дивлячись то в обличе, то в долоню Настуні:

— „Твоя чоловік богата, ах, яка богата Дуже богата!...“

— „Ото виворожила!“сказала одна з подруг.

— „Та все ми всі знаємо!“ докинула друга і глянула на Степана.

Він спустив очи й увесь запаленів. А ворожка говорила дальше:

— „В перлах і фарарах ходити будеш... І адамашки під ногами будеш..,а горючий камінь у волоссю твоїм.., а біленькі шовки на ніженьках твоїх... а червона кровця на рученьках твоїх... Ладан і кубеба у кімнатах твоїх... А їсти будеш дорогий цинамон... а пити будеш солодкі сорбети... А мати будеш двох синів як Ева... і два весілля, а одного мужа!...“

— „Ха-ха-ха!“ засміялися подруги.

— „Тіточко, Тіточко! Аж два весілля і одного мужа! Як же се“?

Тітка Катерина відповіла: „От верзе!“ підняла праву руку над молодятами й поважно перехрестила їх.Стефан весь час журився тим, відкіля він возьме аж таких богацтв.

Циганка вдивлялася досі спокійно й немов з насолодою в біленьку рученьку Настуні. Нараз немов збентежена сміхом дівчат, що перервали їй вороження, дуже споважніла й інакшим суворіщим тоном, голосила свою ворожбу:

— „Далека дорога без мостів, без шляхів... По чорнобиллю, по твердім корінню... де цвитуть шалвії і божії ручки... де сон-трава синіє... де горить горицвіт... де повзе дурзілля й перекотиполе... перекотиполле... перекотиполле“!...

(Далі буде)

Із „Зеленого Острова“.

(Збірний пастирський лист ірляндських епископів).

Як ми вже доносили читачам „Нової Зорі“, ірляндські епископи відбули недавно в Мейнут свій пленарний національний синод і з тої нагоди видали до вірних збірний пастирський лист, який може мати і для нас чимале значіння, тим більше, що ми у своїй визвольній боротьбі залюбки покликуємося на геройські змагання за незалежність мешканців „Зеленого Острова“.

Варта і нам пізнати, хоч провідні думки цего знаменного листа духових пастирів справді геройського ірляндського народу.

В Ірляндії відбувано синоди вже за часів св. Патрикія. Відтак настали переслідування Церкви і цілі віки синоди не відбувалися. Аж 1850 р. відбувся знов національний синод, 1875 р. відбуто другий, а третий з початком нашого століття.

Сьогорічний пастирський лист ірляндських епископів із вдоволенням стверджує, що ірляндські католики видержали гідно проби останніх часів. В краю є багато церков, а нарід з великою побожністю бере численну участь в церковних богослуженнях і приниманню Найсв. Тайн.

Але з того не належить вже заключувати, кажуть дальше епископи, що всьо в повнім порядку. З болем серця зауважують, що в останніх часах слідний занепад **батьківської поваги і родинної карности.** Танці, неморальні книжки і злі часописи, кіна і нескромна мода також загрожують чеснотам ірляндського народу. Невинність це оден із найцінніших Божих дарів. Ворог нашого спасіння уживає всіх засобів, щоби видерти нам цей скарб. Танці можуть бути самі собою дозволеною розривкою, але нема такої другої розривки, щоби скривала стільки небезпек і покус до гріха як танці. Неморальні книжки це одна з найбільш погубних зброй новітнього поганства. На щастя не багато їх в Ірляндії. Кінотеатр може творити добро і зло. Сцени насильства й неморальности, які бачить молодіж в кінах, роблять на неї більше враження як читання неморальних книжок. Тому належить поборювати неморальні кіна, а дітий пускати лише на такі представлення, які виразно для них призначені.

На скромність в одежі Церква клала дуже велику вагу ще від апостольських часів. „Вашою окрасою нехай не буде зверхне заплітання волося і обкладання золотом, або стрійна одіж, але внутрішний чоловік серця, в нетлінности супокійного й поміркованого духа, що є цінне перед лицем Бога“ — писав у своїм першім листі св. Петро. Любов до ближнього вкладає кожному обовязок не ставати для других причиною гріха. Екзотичні моди це сором для країни і шкода для рідного промислу. Ірляндці пильно повинні дбати про це, щоби також і під тим оглядом задержати свої поважні традиції.

Всі повинні дбати про зберігання **справедливости і любови.** Unicuique suum це основна максіма християнської справедливости. Тому нехай ніхто не посягає за чужим добром. Нехай кожний додержить даних обітниць і вистерігається ближньому наносити шкоду. Справедливість шанує права других, а любов накладає обовязок творити всім добро тому, що ми всі є дітьми того самого Вітця. Нічо так не відріжняє християнина як любов. Одиниці, що жиють в суспільности, мають бути злучені вузлами авторитету й послуху. Правительство й горожани мають сповняти супроти себе обовязки по Божій волі. Загальне добро це ціль державного співжиття.

Любов вітчини, це не лише чеснота, це обовязок. Однак любов вітчини підпорядкована обовязкам супроти Бога. Тому кожний нехай служить вітчині, скільки лише стане йому сил, і нехай плекає любов супроти співгорожан, яка є скарбом звершенности. Та золота нитка злучить всіх в їх ріжнородній діяльности і стремлінню в одну одиноку любов до матери Вітчини і поведе їх при Божій помочі до осягнення безконечної єдности в небі.

Поручивши ріжні діла милосердя для тих, що находяться в потребі, епископи розмірковують суспільні питання по думці енциклік Льва XIII.; „Ті, що нераз протестують проти того, щоби священики вмішувалися в суспільні спори, — кажуть епископи — нехай пригадають собі, що Основатель християнства був найбільший суспільний реформатор, який коли небудь жив на світі. Він був саме тим, що зняв окови з рук невільників і що перший проголосив рівність людей перед їх Творцем“. Робітники, що не завсіди одержують стільки, скільки їм належалобися, найдуть потіху в інших добрах, які не дасться купити за гроші. У своїх хатах, які освячує релігія, вони находять щастя, якого даремно шукають їх другі товариші, хотяй одержують більшу платню. А коли їх житла навістить нещастя, вони приймають його з підданням Божій волі і шукають потіхи у невисказаній християнській надії. Своєю пильністю і зручністю зможуть заробити стільки, щоби удержати себе і родину, особливо як зберігатимуть при тім тверезість і повздержність.

Значна частина листа посвячена справі виховання. На загал епископи вдоволені як із народніх так і зі середніх шкіл. Для студентів вищих шкіл конечними є католицькі студентські доми. Колеґіяльне життя дуже помагає до умового і морального розвою молодців. Кат. конвікти можуть в певній мірі заступити брак власного кат. університету. Родичі нехай добре про це памятають, що не можна поміщувати католицьку молодіж в некатолицьких колеґіях.

Згадуючи про насильства, яких допущенося в Ірляндії, епископи заявляють, що кожне поодиноке вбивство є актом насильства і ставляє людську душу перед Божий Суд. Епископи звернули також увагу на святість присяги, бо деякі націоналісти вважають присягу на конституцію за пусту формальність. Зломання присяги — кажуть вони — є так само великим злочином, як вбивство.

Вкінці заявляють епископи про свою вірність і вірність Ірляндців Ап. Столиці і з особлившою вдячністю згадують про добродійства, які оказав Ірляндії Папа Пій XI.

За „Осс. Ром.“ подав І. Л.

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ
як
КУПОНИ НА СУКНІ, БЛЮЗКИ, СТОЛОВІ ҐАРНІТУРИ, ХУСТИНКИ ДО НОСА, ПЛЕДИ
поручає фірма **АНТІН УВЕРА**
Львів, вул. Ґалицька ч. 10.
Філії в Тернополі, Дрогобичі і Стрию.
ЦІНИ ЗНИЖЕНІ!
86 4—15

Науковий фейлетон „Нової Зорі“, з 8.І. 928. 1

С. ТОМАШІВСЬКИЙ.

Перший уніятський митрополит України-Руси*.

„Найправдивіше вивченя рідної історії буде таке, що роздивляє батьківщину рівнобіжно й у звязку з історією світа та її законами, — як частину великої світової цілости, осяяну проміннєм тих самих зір, що світили теж иншим часам і народам, загрожену тими самими пропастями і засуджену на те, щоб потонути колись у тій самій вічній ночи і жити лише в тій самій великій загальній традиції“.

Я. Буркгардт.

Щоби правдива релігія запанувала, ідоли мусять бути розбиті. Щоб пізнати правду минувшини, треба позбутися історичних пересудів.

ВСТУП.

Недоля хотіла, що найбільше історичне нещастя — татарське лихоліте — впало на наші землі саме в тім часі, коли европейський Захід був роздвоєний, морально і політично, затяжною боротьбою цісаря Фридриха II з апостольським Престолом. З огляду на грізну небезпеку під Сходу, папа Іннокентій IV., зараз по своїм виборі (25. червня 1243), пробував помиритися з цісарем, одначе без успіху. Годі було спонукати Фридриха II. до того, щоб основно змінив свою італійську політику, суперечну з традицією й потребами Риму. Тому-то новий папа був приневолений пійти тим самим шляхом, яким ішов його попередник, Григорій IX., себто безоглядно поборювати противника. Головний-же спосіб, що мав би рішити довгий спір, видів Іннокентій IV. у загальнім Соборі як найвищім авторітеті католицького світа. Він боявся одначе, щоб цісар не поновив своєї тактики з 1241 р., коли то силою не допустив до зібрання Собору, скликаного Григорієм IX. до Риму, тому-то новий Собор міг безпечно зійтися і радити тілько там, куди цісарська власть не досягала. Отже папа потайки виїхав із Риму й Італії на церковну територію при французькій границі — до Ліону, і тут (27. грудня 1244) видав декрет про скликане XIII-го загального Собору до того-ж міста на день 24-го червня 1245.

Головною причиною покликаня Собору був, очевидно, конфлікт із цісарем, одначе сю справу, з оглядів тактичних, поставлено на останнє місце програми нарад і рішень; натомість на перед висунено инші питання церковно-політичного та канонічного характеру. Передусім недоля св. Землі дуже боліла Христових намісників, що все давали почин до хрестоносних походів (тут було й найперше жерело непорозуміння між Григорієм IX і Фридрихом II); по останнім упадку Єрусалиму (17. вересня 1244) ставала ся справа майже безнадійною та глибоко підтинала політичну честь усього християнства. Дальше, критичне становище Латинського цісарства в Царгороді, тої нещасної дитини збитого з дороги четвертого хрестоносного походу, вимагало таки, при всіх сумних досвідах, якоїсь заради з огляду на безнастанні поступи никейсько-византійської держави Івана Ватацеса. Вкінци, мабуть найпекучіша справа — то обо-

*) **Від Редакції:** Історія католицької ідеї на наших землях ще не написана по всім вимогам наукової методи. Давніші праці з сього поля або забуті або перестарілі. Наслідком того Українці, навіть католики, навіть духовні, остають під впливом ворожої католицтву російсько-православної історіографії. Як часто можна у нас чути і читати, що батьками церковної унії були Єзуїти і Поляки з 1596! Флорентійську унію 1439 уявляють собі у нас також як чужинецьку, сим разом грецьку, затію; навіть король Данило буцімто з чужої намови приступив до єдности Церкви, і т. ин. Тимчасом історична дійсність дуже инакша: змагання до єдности у нас такі старі, як саме християнство, а по розділі Церков католицька ідея мала у нас горячих прихильників серед найчільніших умів, від св. Теодосія Печерського почавши. Й ось недавно, у II-ім томі „Записок чина св. Василія В.“, відкрив нам проф. Томашівський незнаного досі митрополита київсько-руського Петра Акеровича (1242—1245), що ще перед Данилом пізнав необхідність злуки з Римом і перший дав почин до неї. Се один з найдраматичніших моментів нашої історії. Щоб познайомити з ним ширші кола нашого громадянства, подаємо ось-тут висліди згаданої висше студії у вкороченій популярній формі, що її зладив для нашого органу сам автор.

Католицька акція у Поляків.

Чого можемо від них навчитися.

Не підлягає ніякому сумніву, що большевизм розложивби в скорім часі польську суспільність і довівби до бунтівництва та розвалу в цілій державі, якби не теперішні великі орґанізаційні зусилля польських католиків.

Католицька акція у Поляків провадиться тепер після найновіщих взірців. В тій праці беруть участь не тільки священики, але й дуже багато світських інтеліґентів. Уся та праця ведеться на зразок „Католицької Акції“ в Італії. Ось які інформації приніс про це німецький кат. орґан „Шенере Цукунфт“:

I.

Ініціятиву до зорґанізування „Католицької Акції“ між Поляками дав кардинал Каковскі, архиепископ варшавський

Програмові лінії орґанізації тої акції витичено на першім загальнім зїзді Поляків католиків, котрий відбувся у Варшаві в р. 1926.

Ведення цілої акції поручено відомому єзуїтови о. Павелскому й інжінерови Пехоцкому. Видається присвячений виключно католицькій акції дневник „Поляк-Католик“.

Ґенеральний Секретаріят Католицької Ліґи у Варшаві урядив більшу скількість інструкторських курсів. Виголошені на них реферати видано друком з додатком відповідних напрямових вказівок. Ліґа та розвинула також діяльність в области фільмовій.

(В другім німецькім катол. орґані „Дас Нає Райх“ знаходимо заголовки виконаних у Варшаві католицьких фільмових штук, а саме: „Св. Станіслав“, „Мартирольоґія бл. Садока і його братів по чину“, „Ченстохова“ на основі повісти Сенкевича п. з. „Потопа“).

Недавно кардинал Каковскі дав також почин до важного нового діла в области публіцистики, а саме приступив до оснування „Союза католицьких письменників у Варшаві“.

II.

Під протекторатом кардинала-примаса Гльонда відбувся в днях 14—19 листопада 1927 р. душпастирський курс, на котрий приїхало 400 польських священиків.

Програма лекцій на тім курсі була така:

1. Орґанізація парохій в Австрії, Німеччині, Франції й Америці.
2. Апостолят світських католиків у практиці.
3. Парохіяльна статистика.
4. Співпраця монахів зі світським духовенством.
5. Харатитативна (добродійна) діяльність в парохіях.
6. Стоваришення, бібліотеки й читальні по парохіях.
7. Парохіяльні орґанізації для мущин, жінок, молодців, дівчат і дітей.
8. Справа участи пароха в економічнім життю парохії.
9. Співпраця душпастирів у суспільних орґанізаціях.
10. Про ідеал душпастиря.

III.

В тім самім році, що у Варшаві, основано й у Вильні „Орґанізацію для внутрішньої місії під патронатом Матери Божої Остробрамської“.

Ціль тої орґанізації: поширення й поглиблення католицької віри й боротьби проти сектярства.

До сеї орґанізації належить багато світських людей, для котрих уряджується окремі курси, щоб дати їм знання способів і основ для пляновоі й успішної праці.

IV.

В поодиноких польських дієцезіях відбуваються тепер інструкторські курси для предсідателів польських катол. орґанізацій молоді.

Такий курс треває чотири тижні. Кошти поносить Секретаріят молодечих катол. орґанізацій.

В таких чотирьох точках інформує німецький орґан свою суспільність про католицьку працю у Поляків.

V.

Щож показує сей короткий огляд фактів з живо пульсуючого катол. життя між Поляками?

Сей огляд показує правильність розвитку того життя: співпрацю світських з духовенством, оснування широко закроєних орґанізаційних підвалин і що найважніще — забезпечення своїх орґанізацій перед можністю заснічення, або викіпіння у своїм власнім сосі.

VI.

Щож забезпечує польську католицьку акцію перед википінням і засніченням?

В першій мірі взорування праці на світовім католицькім русі. Дальше — дбання за те, щоб той взірець, який собі взяли до своєї праці, не остав пустим і нездійсненим привидом.

В тій цїли оживляють Поляки всю свою орґанізаційну працю 1) особистим контактом між орґанізаторами на всяких курсах і зїздах, 2) пресою і то щоденною, зовсім слушно розуміючи, що в цих часах тільки щоденна преса може з успіхом розносити й утревалювати те, що вироблено й устійнено в пляновій акції.

А для вироблення думки всеї суспільности в католицькім дусі мають Поляки ще иньші орґани, про які не згадує німецький орґан, як прим. видаваний вже 44 роки „Пшеґльонд повшехни“, великий місячник, присвячений справам релігійним, культурним і суспільним. В нім беруть участь визначні працьовники пера так духовні як світські. Всякі проблеми, всякі рухи і вся літературна замітна продукція своя і чужа знаходить в нім основну оцінку, написану так приступно, що користати з неї може кожда пересічно інтеліґентна людина.

До того додати станові орґани священства й цілий ряд тижневиків з великим штабом співробітників, — а маємо образ тої духової сили католицизму, котра серед Поляків поборює розкладові течії сектярські й соціяльні.

Над тим всім стоїть тепер орґанізація польських катол. письменників, а над нею і над цілим рухом взагалі — Церковна ієрархія. Без того цілого апарату котрий оживляє всю здорову часть польської суспільности, розкладові течії, що йдуть від сходу, розложилиб і державний апарат і військо і поодинокі орґанізації. Проти того не вспілиби зробити нічого ні законодавство, ні хвилева фізична сила держави, бо на довший протяг часу все рішає сила духа, а не сила фізична.

VII.

На наших очах відбувається заливання нашої, української суспільности на Західних Землях України страшним розкладом, котрий іде з трьох жерел: 1) зі сходу, від большевиків, 2) з Америки, від ріжних сект, 3) від наших власних „ізмів“, з котрих останній і мабуть найгірший се поганський або — як він сам себе називає — „ліберальний“ націоналізм.

Ті три роди руїнницьких сил працюють в однім напрямі: для підкопання сили й поваги католицької Церкви в нашім українськім народі. Пресові орґани тих рухів буквально засипають наші села й міста, причім орґани двох перших (большевиків і сектярів) розсилаються переважно зовсім даром і в довільній скількости.

Наслідки тої потопи вже кидаються в очі: одна інституція за другою переходить з руки „лівих“ і що раз то „лівіщих“ ґруп разом зі значним майном, яке колись складало наше духовенство з усім народом.

VIII.

Словом — нас завойовує большевизм тут, на землях Західної України, в нашім власнім нутрі, хоч тут нема большевицької влади.

Большевицький розвал старається розложити кождий нарід. Але де є зорґанізований відпір, там успіхи большевицької руїни малі або й ніякі. Де нема належної орґанізації відпору, там ніщо не вратує суспільности перед найстрашнійшим внутрішним розвалом.

„Головного опища всякого етичного відродження треба шукати в глибині особи; корінь кождої етики є у постійности й непоколибимости...Така непоколибимість все має притягаючу силу на оточення, котре є менше непоколибиме“.

IX.

Серед розвалу, проти якого бореться в своїм нутрі кождий нарід по силам своїм, рішає скріплювання в одиницях життя з віри так, як рішило у перших християн серед занепаду й розкладу старинного світа.

Щоб могти жити „життям з віри“, треба передовсім позбутися того „критичного духа“, який у меншій або більшій мірі захоплює всіх сучасних людей: тоді доперва може вирости в душі пошана для того, що вічне в Церкві. І тоді доперва появиться культурна сила, властива тому світоглядови, котрий опертий на пошані вічного в Церкві.

Сей світогляд проявляється тепер найсильніще в католицькій акції ріжних народів. Вона полягає на пляновім зусиллю і співділанню всіх здорових сил суспільности, на концентрації їх, котра помножує всяку силу. Осередок тої сили: св. Особа Христа.

Теперішний Папа так схарактеризував на днях католицьку акцію з погляду приняття парохіяльних орґанізацій в Римі: католицька акція, се співпраця всіх, великих і малих, мужчин і жінок — над приближенням Царства Христового. Сей апостолят обіймає світських і духовних, священиків, епископів і самого Папу. Що моглиб осягнути св. Петро і Павло без співпраці вірних? Якже зворушливо читати про те, з якою вдячністю згадує великий апостол тих, що йому помагали. Таксамо дякує тепер голова Церкви католицької в імя Христа всім, що укріпивши себе, своїм прикладом впливають на инших...

Перед нами також велика праця: укріпивши вірою кождий себе, взятися до великих зусиль і змагань католицької акції в своїй Церкві. Без того три руїнницькі струї розточать наш нарід і не буде для нього ратунку.

Crede et fac quod vis! (Вір і роби що можеш).

ДОПИСИ

СЯНІК. (Культурно-національний стан Сяміччини. — Заупокійна Сл. Б. за наших героїв.— Збори філії УПТ. в Сяноці. — Справа захоронки). Всім звісна доля наших південно-західних окраїн. Хоч тут не було дотепер так сильного польонізаційного наступу як деінде, то дуже шкідливу, ефільтьвську, роботу тут ще від передвоєнних часів вели наші внутрішні крамольники-москвофіли, використовуючи низький культурний рівень тутешнього населення Їх твердинею був наш старинний город Сянік, який памятає ще наші давні княжі часи, який звісний і в історії нашої Церкви (ще до нині видніють вирізьблені епископські інсиґнії над входовими дверми парохіяльної Церкви в Сяноці, що походить з половини XVIII. в.) Очевидно їх робота не могла остати без впливу і на дооколичні села, які в більшій части ще до нині москвофільські або москвофільствуючі. За польських часів погубний вплив тут зачали мати і польські, особливо ліві, партії як „Хлопські Звйонзек“, „Визволенє“. Але завдяки всесвітній війні і довголітній невтомній праці сяніцького пароха о. Константиновича та діяльнійших одиниць з поміж світської інтеліґенції як останніми часами тут, адвокатів Д-ра Блавацького, Д-ра Константиновича, проф. ґімн. Чайківського і ин., відносини тут змінилися на красше. Відкрито в Сяноці цілий ряд просвітно-економічних товариств, як філія Т-ва „Просвіти“, УПТ., „Союза Українок“, „Сільського Господаря“ „Лемківський Союз Кооператив“ і ин. Недавно задумано будову „Народного Дому“, де містилисяб всі, або бодай важнійші, місцеві українські установи. Не можна поминути тут і діяльности „Народної Торговлі“, яка від літ сповняє незамінно своє діло, будучи одиноким нашим склепом в Сяноці. В слід за містом ніщли села, де повідкривано кооперативи, читальні „Просвіти“, а навіть і кружки „Рідної Школи“. В богатьох селах мимо праці сільської інтеліґенції нема успіхів і її заходи йдуть на марно з причини симпатій селян до москвофільства. Але помимо того йде таки до красшого.

Доказом на те був день 1. листопада с. р. І наш теперішний осередок українського життя на Лемківщині не забув за героїв, що положили свої голови в нерівній боротьбі за красшу долю Вітчини, і помянув їх память. Того дня в парохіяльній церкві в Сяноці відбулася за борців за волю народа заупокійна співана Служба Божа. Тогож дня по поминальнім богослуженню відбулися в кімнатах місцевої читальні „Просвіти“ річні загальні збори філії „Рідної Школи“, при участи громадянства з ріжних сфер, як духовенства, учительства, урядництва, ремісництва і ин. Звіт діяльности філії виказав, що майже всю зібрану в році грошеву квоту в повіті відіслано до Головної Управи. А наша філія має також великі потреби. Досить згадати, що Сянік чи не останнє наше місто на західних окраїнах, де як і на Сході, йде завзятий наступ на наші установи, на шкільництво, Церкву, де і москвофільство докладає свою руїнницьку руку. — Проф. ґімн. Чайківський реферував потребу приготовляючих курсів до ґімназії, які сталиб завязком майбутньої української ґімназії а покищо збільшилиб число Українців в тут. польській ґімназії.

О. парох і сов. Константинович підніс потребу будови Укр. „Народного Дому“ в Сяноці, де містилабся українська бурса а також майбутня захоронка, якої потребу тут дуже відчувається. Перша річ закупно площі на здвигнення тої будівлі, яка малаб завдання зберечи нас перед винародовленням на західних границях укр. етноґрафічної теріторії. Ту гадку що до будови захоронки горячо попер о. декан Целевич І., який подав присутним до відома, що перемиський Преосвященний Владика Йосафат готов (як се заявив підчас авдієнції) помочи справі будови укр. захоронки, під кермою СС. Служебниць, своєю визначною грошевою допомогою.

Головою філії „Рід. Школи“ на слідуючий рік вибрано проф. Чайківського, а склад виділу до якого ввійшло 4 священиків, дає запоруку, що тут не буде місця на ніякі руїнницькі експерименти, але піде здорова праця над двигненням наших окраїн. *о. Ф.*

ОПОВІСТКИ

КОМУНІКАТ.

На численні подання і запити вдів і сиріт по членах Української Галицької Армії повідомляємо: У Львові істнує окреме Товариство „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“. Головою того Товариства є проф. Кирило Студинський. Не зважаючи на особисті й письменні інтервенції нашого Товариства в справі урухомлення цього так конечного Товариства, нам не вдалося дістати навіть відповіді в тій справі. Тому радимо звертатися в справах допомоги на адресу голови Т-ва „Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт“ проф. К. Студинського, Львів, вул Чарнецького ч. 20.

За Укр. Краєве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові:

Д. Паліїв, м. голова. *Т. Мартинець*, секретар.

ПІД УВАГУ ІНВАЛІДАМ, ЩО НЕ БУЛИ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ.

По закінченню перегляду інвалідів УГА, зарядженого нашим Товариством, приїздять щодня до Львова інваліди, які з ріжних причин не могли бути при перегляді. Звертаємо увагу, що такі поїздки безцільні та що для кожного інваліда зокрема Товариство не може скликувати комісію Всі інваліди, що спізнилися до перегляду, повинні переслати зголошення на письмі до нашої канцелярії й чекати дальшого зарядження. Товариство не буде на будуче нікому звертати коштів дороги.

Канцелярія Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами у Львові, вулиця Руська ч. 3 II.

рона всеї християнської Европи від нової монгольської хуртовини, сподіваної загально і не без оправданої причини, — бурі ще жахливішої ніж та що була в 1237—1242. Окрім сих більше політичних справ була ціла низка питань щодо устрою, дисципліни, юрисдикції й етики в Церкві, що вимагали найвисшого вирішення. Коли сі останні всеціло містилися в межах церковної автономії, то з попередніх справ ні-одна не могла бути розвязана без згоди і спільної акції обох найвисших достойників католицького світа — папи і цісаря. Тому-то можна оправдано сумніватися, чи звязане тих церковно-політичних питань на Соборі з судом над Фридрихом II було щасливою думкою Іннокентія IV. Папа був, як показується, оптимістом щодо висліду соборського присуду: він сподівався, що противник буде безпроволочно морально зломаний і політично усунений, та що зараз-же можна буде приступити до успішної спільної акції з новим цісарем...

До сього одначе не дійшло. Відкритий 26-го червня, а закритий 17-го липня 1245, Собор не був так численний, ані так однодушний, щоб своїм авторитетом міг доразу розтяти замотаний вузол суперечних змагань і інтересів. Такий Собор, який він був, радше надавався до того, щоб полюбовно поладнати спір. Та Іннокентій IV. загалом був мало схильний до компромісів, і хоч в данім разі його мотивам годі не признати рації, то й се певне, що його непохитне становище супроти цісаря не могло влегчити виконання ухвал Собору. Засуд на Фридриха II. був виданий, одначе мав більше моральне значіннє, і то не всіми безумовно признаване; під оглядом політичним — цісар оставався незломаний. Незгода між обома найвисшими авторітетами західної Европи тревала дальше, і з сеї причини всі инші рішення Собору, що про них була мова вгорі, мали тілько плятоничну вартість.

Така сама була доля й початої на тім-же Соборі акції для зорганізовання оборони від Татар. Та поки се виявилося, увага всіх учасників Собору, а через них — усього католицького світа звернулася на Схід, звідки йшла катастрофа, і на першу та головну жертву її — на Русь.

1. РУСЬКИЙ ГІСТЬ НА СОБОРІ І ЙОГО ОПОВІДАННЯ ПРО ТАТАР.

У хвилі зібраня й нарад ліонського Собору світ не увільнився ще з того жаху, що впав був на людей наслідком пятилітного наїзду Батия на Европу, — наїзду, незнаного ще від часів Гунів. Руїни і пожарища, що покривали більшу половину европейського континенту, були ще свіжі; величезні простори християнського світа були засіяні кістьми безчисленних людських мас; ще не всі втікачі з Руси, Польщі й Угорщини, що в рр. 1240—1241 заливали західні краї, могли повернути в рідні землі; що-раз новими, майже неймовірними подробицями про жорстокі варварства диких наїздників переповнені були устні й письменні відомости з безталанних країн; а що головне — ніхто не сумнівався, що се тілько початок загальної катастрофи, що Татари ще з більшою силою повернуть кінчати своє пекольне діло поневоленя і руїни християнського світа.

Григорій IX., будучи в глибокім віці, мабуть не доцінював як слід того нещастя; дотого смерть забрала його (22. серпня 1241) у хвилі, коли Батий був на верху своїх руїнницьких успіхів. Не те Іннокентій IV. З самого початку свого понтифікату він відчував й оцінював вірно вагу татарської справи. Зараз по своїм виборі вислав він домініканську місію в західну Азію збирати відомости про Татар; прибувши-ж Ліону, ще геть перед зібранем Собору, себ-то в м. березни 1245, визначив дві францисканські місії до самих Татар, щоб близше пізнати той страшний нарід, щоби старатися здержати його від дальших наїздів, а то й, як-що можливо, приєднати його до Христової науки. Обдумане дальших способів оборони передав папа Соборови. Відкриваючи його, Іннокентій IV. назвав „татарську жорстокість“ одним із пяти великих болів, що їх тоді терпіла Церков Христова, і поручав зібраним знайти лік на сей біль. Одночасно представив він членам Собору найбільше кваліфікованого інформатора — як сьогодні сказано-б, знавця — татарських справ в особі присутного тамже **руського архієпископа Петра**.

(Дальше буде).

Мученик за Унію.

Під таким наголовком помістив у віденськім щоденнику „Райхспост“ з 22. XI. ц. р. німецький монах Чина Капуцинів о. Рембертус (з Вестфалії) свої спомини з часів світової війни про те, як йому вдалося віднайти мощі св. Йосафата і переслати їх до Відня, до церкви св. Варвари, де вони нині спочивають. Із лексікону Гердера знав автор тільки те, що „в 1875 р. коли Росія скасувала останню гр.-католицьку епархію в Холмі, мощі св. Йосафата, які до того часу збереглися в Білій, коло Берестя Литовського, вивезено потайки в якесь незнане місце.“ Ці спомини повторяли за „Райхспостом“ й інші католицькі часописи, а також ватиканський „Оссерваторе Романо“ з дня 28—29 XI. Подаємо тут їх переклад, як це вже заповіли ми раньше.

В часі війни, у вересні 1915 р. прибув я до Білої як військовий духовник, приділений до головної кватири (німецької) „армії над Бугом“. Було там три церкви: польський костел, в якому я довший час правив богослуження для війська, старинний францішканський костел, що стояв пусткою, бо мав дах сильно упкоджений ґранатою і б. василіянська церква, котру відступлено на протестантські богослуження. Дві останні сконфіскували були москалі 1873 р., прогнавши по просту францішканських і василіянських монахів і перестроївши їх нутро на православний російський лад. Крізь сльози оповіла мені одна старушка з Білої, що давним давно колись бачила вона мощі св. Йосафата коло бічного престола василіянської церкви і показала мені місце, де спочивало тіло Святого. Відоме було також свідоцтво одного українського учителя з Галичини, котрий в 1915 р. мав посаду в Білій, а котрий знав це від одного старого селянина, іменно, що 1873 р. Москалі мощів Святого не вивезли, а тільки замурували їх у підземеллях тої самої василіянської церкви. Цей старець звірився учителеві, що колись як робітник, приділений до направи покрівлі церкви скрився на поді і через отвір у стелі бачив уеє, що робилося у церкві. Відомість цю приніс цей учитель до Львова і передав її Митрополичому Ординаріятові.

З кінцем листопада 1915 р. коли німецькі й австрійські війська дійшли аж поза Пинськ і Рівне, прибув одного дня до Білої о. Павло Демчук ЧСВВ, секретар львівського Архіеп. Шептицького, щоби відшукати мощі св. Йосафата й перевезти їх до Львова. Ми почали тоді шукати, йдучи точно за вказівками осіб, що про цю справу знали. У переробленій на російський лад церкві було на переді огороджене підвищення для уділювання сьв. Причастія, на яке вели три ступіні в виді півкола. Усунувши те підвищення, ми побачили, що товсті дошки підлоги були поперерізувані. Коли ті дошки відняли, ми побачили верству каміня, шутру й піску. По винесенню великої скількости того матеріялу, ми дісталися до мурованих фундаментів церкви. В тім мурі зроблено отвір через який можна було перелізти. Ми найшлися так у невеличкім чотирокутнім льоху, що був під колишнім головним престолом. Насамперед розібрано стіну проти входу, але найшли тільки порожний простір. Тоді пробито стіну праворуч від вівтаря і ось — ми *знайшлися перед мощами Святого*. В підземеллю було ще більше домовин, що імовірно належать до родини Радивилів, фундаторів цеї та інших церков. Так ось віднайдено мощі св. Мученика і зараз почато старатися о дозвіл на перевезення їх до Львова. Та дозволу не одержано. А що вогке повітря, продіставшись до підземелля, поважно загрожувало мощам, тож я настоював, щоб знову тимчасом замурувати місце спочинку. Щось з пів року переконував я ріжні власти, що не годиться оставляти кости Мученика в місци, над яким даються концерти й театральні вистави. Начальна команда армії годилася в тім зі мною, але не було відповідної до перевезення мощів нагоди.

Аж дня 6. липня 1916 р. знову прибув до Білої о. Демчук. Він привіз зі собою багато поручаючих листів і посвідок з Відня, Берліна, Дрезна, Монахії, Кольонії і т. д., та мав вистаратися о дозвіл на видачу мощів. Насамперед ми звернулися до команданта міста майора Юнка. Цей заявив нам, що це діло цивільної управи, в якому він отже некомпетентний. Ми пішли зараз до цивільного начальства, ексц. ф. Райхенана, котрий справою дуже занявся. У нього бував я відтак частійше і при нагоді раз йому прочитати життя св. Йосафата, як воно описане в латинськім часослові (**Brevarium Romanum**), Одержавши від нього посвідку, що цивільна адміністрація не має нічого проти перевезення, удаємося з нею до головного командуючого надбужанською армією ф. Унтера, котрий негайно і радо дав дозвіл.

Та прийшли ще дальші трудноші — перевіз залізницею. Мощі треба було перевезти з терену

З ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКР. ЕМІҐРАНТАМИ У ЛЬВОВІ.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові повідомляє, що відкрило для приїзджаючих до Львова еміґрантів *інформаційне бюро* (вул. Городецька, 95). Це бюро подає еміґрантам всякі потрібні для виїзду інформації устно і письменно. Товариство видає також двотижневик „Український Еміґрант“ і видало книжочку „Учіться по англійськи“ (практичний підручник англійської мови).

До всіх Торговельних і Видавничих Інституцій, усіх Мистецьких і Скульптурних Товариств, взагалі до усіх Братів Українців приймаючих своєю працею участь в розвитку народної продукції.

Приймаючи на увагу велике значіння розвитку народньої торговлі й промишленности, як головних чинників в будові свойого незалежного життя, Товариство **„Просвіта в Шанхаю** створило музей-крамницю. Цей музей-крамниця повинен зібрати все, що виробляє наш народ, повинен стати зразком всеукраїнського життя, — всеукраїнської боротьби за своє незалежне й рівне місце серед народів світа, — зразком котрий буде живим чинником в ділі освіти десятків й сотень тисяч братів Українців закинених на Далекий Схід і поставлених в стан етноґрафічної маси, в стан гною на полю народів на землі чиїй зараз вони живуть, — зразком — доказом, що наша боротьба, наше життя не слова на папері, а дійсність — живий доказ слушности й гідности наших народних ідей і стремлінь. Крім цього, цей музей крамниця буде тісним кроком звязку з народами Сходу.

І приступаючи де переведення в життя завдань нашого музею-крамниці, Т-во звертається до Вас, брати Українці з великою й поважною просьбою надіслати нам усе, що є у Вас найгарнійшого з народних виробів і тим допомогти Т-ву виповнити свої народні обовязки.

Усе це, великого значіння добро, просимо надіслати через Матку-Цетралю у Львові. При надісланню приходьть вказати грошеву вартість краму. Цей увесь крам буде виставлений для оглядин з вказівкою місця, інституції й дніця вироблюючого ці річи, чи торгуючого ними, і буде продаватись, а гроші будуть надсилатися тому, хто цей крам прислав. А увесь чистий прибуток з музею-крамниці піде на культурно-просвітну працю Т-ва і на „Рідну Школу“ в Галичині і других місцевостях. В заміи Т-во пропонує своє посередництво з фінськими і японськими ринками, як відомо усім, багатими виробами гербати, сдвабу й інших.

Надсилаючи цю свою просьбу, Т-во „Просвіта“ в Шанхаю вірить, що брати Українці зрозуміють всю вагу такого Музею-Крамниці і негайно надішлють усе, що зможе причинитися до завершення такої поважної справи.

Шанхай, дня 24. жовтня 1927. р. голова д-р **М. Гірняк** вр., секретар **Панченко** вр. Адреса:

Адреса: Ukrainian National Association Prosswita 14 Kiukiang Rd. office Dr. Panchenko SHANGHAI, China.

Коляда „Рідній Школі“.

Основним правом кожного народу виховувати молодь в рідній школі. Цього права на наших землях береже від давна „Рідна Школа“, удержуючи цілу низку всенародніх, середніх і фахових шкіл, бурс, захоронок, курсів для неграмотних. Таким чином завдання „Рідної Школи“ під теперішню хвилю є дуже відповідальне. До виконання того завдання потребує „Рідна Школа“ грошей, грошей і ще раз грошей.

Тому на поміч „Рідній Школі“ мусить прийти край і еміґрація. „Рідна Школа“ мусить здобути як найширшу піддержку: моральну і матеріяльну.

Про обовязок „Рідної Школи“ мусимо тямити з окрема підчас свят Різдва Христового.

Різдво Христове — свято радости. З ним звязано у нас свято „Рідної Школи“. Славляючи Новонародженого Спасителя, складаємо жертву на установу, яка піклується долею молодого покоління, даємо „Рідній Школі“ дар на „Коляду“. І віримо, що виховане в національному дусі чергове покоління здійснить заповіти великих духів Української Землі.

Цього року матеріяльний стан „Рідної Школи“ головно ізза повені, грізніший, як минулими роками. Мимо того збільшено число шкіл, отже зросли видатки. „Рідна Школа“ бореться з поважними недоборами.

Всеж спільними силами краю та еміґрації підчас традиційної збірки дару на „Коляду“ можна цей стан не тільки поправити, але й дати „Рідній Школі“ змогу провадити дальшу розбудову нашого приватного шкільництва.

Тому нехай ніхто не відказується від помочі при уладженні збірки дару на „Коляду“, нехай ніхто не відказується від зложення відповідного дару на удержання й скріплення завязку рідного шкільництва.

Цей дар нехай буде масовою заявою, що ми не хочемо чужої школи на нашій прадідній землі.

Цей дар нехай буде всенародною маніфестацією за „Рідною Школою“.

Головна Управва „Рідної Школи“

Ілля Кокорудз, вр. голова.

Михайло Струтинський, вр. секретар.

Андрій Зелений, вр., о. Леонтій Куницький, вр., д-р Юліан Савчак, вр., Теодор Мартинець, вр., Омельн Терлецький, вр.

Окуляри і цвікери

від найдешевших до найдорожчих

поручає фірма

ЛЕВ АППЕЛЬ і С-ка

ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 1. і 3.

95 в. Полекші в сплатах. 1—3

Жертви

На потерпівших від повені. Через Адміністрацію „Нової Зорі“ зложили:

о. Олекс. Роснецький — Винятинці (збірка) 70 зол.

ПРОДОВЖЕННЯ.

Зложили жертви на Місійний Інститут ОО. Василіян у Бучачі: Вп. П. Павлусь, Стефан, благодітель, Клівленд-Америка 100 долярів; Гура Теодор, Курилівка 5 зол; Грибовська Анна, Яструбків 10 зол.; Нагірний Григорій, Біла Чорт. 1 зол.; Южда Катерина 50 сот.; О. Федик А. Зелене Устє 2 з.; Апостольство молитви Воля нижна 5.50 з.; Кузів Марія, Львів 2 з.; О. Лозовий Василь Ворвулинці 2 з.; О. Осташевський, Підберізці 9 з.; Цеблів: Мокрівський Василь 2 з.; Мокрівська Анна 2 з.; Мокрівський Іван 2 з.; Мокрівська Ірена 1.30 з.; Богун Іван, Безуїв 1 з.; Богун Анна 1 з.; Богун Василь 1 з.; Богун Марія 1 з.; Дулиба Агафія Ляшки кор. 15 з.; по 1 зол., Ґаджала Анна, Лозінська Катерина, Плекан Палагна Ласківці; Сивак Теодозія, Іванська Анна Дорогичівка; Маціборка Юстина, Павлюк Гриць; Чортків: Заморська Франя, Даньків Анна, Криворучка Юстина, Кричковська Олена, Федорович Ярослава, Криворучка Михайло; Ганон Єфрем, Яструбичі 1.50 з., Медведюк Андрій, Якубівка 1.70 з.; Данилейко Йосиф, Фрага 50 сот.; Лещук Марія, Краснопуща 1 з.; Ґураль Дмитро 50 сот.; О. Онишко Дмитро, Голе 2 з.; О. Грабець, Обертин 2 з.; Ричкун Михайло, Америка 4 дол.; по 1.20 зол.: Корпан Анна, Голєндри, Свєнціцка Текля Галич; Підкова Олена, Колаківська Марія, Фукс Корнелія Старе місто, Рахилецька Евгенія, Непеч Анастазія Сільце, Масловська Параскевія, Паніш Михайло, Старе місто 2 з.;

війни в місце безпечне, до Відня. Саме тоді, а було це з початком липня 1916. був час дуже „горячий“. Москалі розпочали офензиву Брусілова, перервали фронт під Рівним і наступали в напрямі на Луцьк і Львів. Залізничі лінії були перевантажені, особливо лінія Варшава-Берестє-Ковель. Через 6 днів і ночей шеф залізничої служби майор Мойт буквально не виходив зі свого бюра. А всеж таки на моє прохання він обіцяв дати до диспозиції сібний віз і все зробити для уможливлення перевезення. І слова додержав.

По тих приготованнях ми взялися знову до діла. Вдруге отворили підземелля і при світлі двох свічок взялися до роботи. Дуже старанно усуваємо останки геть спорохнавілої домовини та складаємо їх у скриню разом з частинами срібних прикрас і скла. По кількагодинній праці побачили ми тлінні останки св. Мученика. Бракувало тільки ліве рамя, яке 1867 р. відділено при нагоді канонізації. Одна його частина лишилася в Римі (у Ґротаферрата — прим. пер.), інші находиться в Варшаві,- Кракові й других церквах, що мають за патрона св. Йосафата. Епископські ризи зі сутого червоного і золотого брокату, багато мережені, збереглися за стільки століть дуже гарно. Тільки з ніг знято кусок гафту в часі, коли гріб був відчинений. Таксамо хтось відкрутив і забрав тоді срібний хрестик з мітри, мабуть якась сестра з „Червоного Хреста“, як це казав мені один жовнір з команди. Вогкість сильно ушкодила мітру й обув. Замісць давнього епископського хреста знайшли на груді звичайненький слабо позолочений хрест із деякими прикрасами. Нам казали, що цей хрест „анектував“ собі якийсь російський архимандрит із Київа. Гарний золотий ланцюх зберігся дуже добре, так само і тяжкий епископський перстень з величавим зеленим каменем. Найшов я цей перстень прямо випадком. Праве рамя Святого лежало на груді, а коли знимали частину віка, що лежала на лівім боці св. Йосафата, два останні члени пальця, що на ньому був перстень, упали між тріски, де й могли загубитися. Палець положив я на своє місце, а перстень, щоб не пропав, задержав до часу зачинення мощів в іншу домовину. Також найдено ще інший менший перстень з польським написом **Przyjaciel wieczny tobie serdeczny**.

Мощі зложено відтак на новій подушці, підшитій скірою. Було це 9. липня 1916. р. Щойно біля 8 год. перервали ми нашу працю.

Ранком другого дня прийшов до нас із Берестя о. капелян Бехте, котрого просив я телефонічно о поміч. Коло полудня нас трох священиків та один мій помічник винесли мощі на церкву і зложили їх до нової домовини в приявї команданта міста. При великім здвизі народа перенесено цей цінний скарб до кат. ґарнізонової церкви (колись Францісканів), де його виставлено на публичне почитання вірним через півтора дня. Величезний був наплив народу. Зіддалі 15—20 км. йшли люде, бо вістка розійшлася блискавкою. Всі хотіли ще раз бачити „свого“ Святого, котрого мощі через 43 роки були скриті. Польське духовенство боялося взагалі брати участь у торжестві, хоч було про нього повідомлене. Та найчисленніші були відвідини 12. липня — глота була неможлива. Для вдержання ладу треба було поставити жандармів і військову поліцію і все таки в церкві поломано в стиску частину огорожі. Ще того самого дня в год. 11. відвезено мощі на стацію. Всі хотіли нести домовину. Побіч ішли юрби жінок, котрі молилися то співали набожних пісень. Гарний був це похід і величавий, що навіть іновірців зворушував. Ще раз отворено трумну на зал. двірци, бо багато робітників, що там зібралося, бажало бачити Святого. Власти оглянули ще мощі, ствердили, що нічого не бракує, відтак зачинено віз на потрійний замок.

Та заки ще можна було пуститися в дальшу дорогу до Відня, треба було ще в Варшаві перемогти деякі труднощі бюрократичної натури. Урядник руху жадав санітарної посвідки на перевезення трупа, знаючи,що везуть домовину. Колиж йому вияснено, що це кости Святого, який помер тому 300 літ, він зворушився і постарався улекшити всякими способами перевезення. Щасливо полагоджено теж справу з пашпортовими візами. Пополудни 13. липня о. Павло Демчук рушив уже до Відня, а за кілька день сповістив мене, що все пішло щасливо і що дорогоцінні останки спочили в церкві св. Варвари. Мощі св Йосафата провірила відтак спеціяльно до цього покликана комісія, котра признала їх тожсамість та ствердила їх автентичність понад усякий сумнів.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

ПОЛЬЩА. Виборчі реклямації. Списи виборців виложені до публичного перегляду від дня 2. січня до 15. січня включно, в реклямаційних льокалях. В тім часі повинен кожний виборець переглянути списи виборців, щоб пересвідчитися, чи він сам та інші виборці поміщені в списі. Хто замітивби, що в списі пропущено чи то його самого, чи кого з його рідні або знайомих, або що назвиско перекручено, цей негайно має внести **виборчу реклямацію** до районової (обводової) комісії з домаганням вписання пропущеного (згл. справлення неточного) назвиска. Реклямація повинна бути обоснована доказами. Крім того, колиб у списі були особи, що не мають виборчого права, або померші, або не замешкалі в данім районі, треба також внести до обв. комісії реклямацію з домаганням вичеркнення даного назвиська з виборчого спису. В тій цілі має кождий управнений(-а) до голосування право переглядати списи виборців також інших районів свого виборчого округа. (Реклямації можна вносити устно або на письмі на руки дижурного члена комісії без ніяких оплат).

= **Загострення пресового закона.** У справі пресового закона вийшло два декрети президента держави з новелями до розпорядку з 10. травня 1927. Ці новелі містять дальші загострення кар за **розповсюджування фалшивих вістей і за зневаги.**

= **Виміна вязнів.** На основі заключеної умови між Польщею а СРСР. відбулася дня 3. ц. м. на прикордонній стації Колосово виміна вязнів польських і радянських. За 32 політичних вязнів у СРСР. Польща видала Радянському Союзови 9 комуністів.

= Заборона привозу пшениці до Польщі. З денм 1. січня ц. р. обовязує розпорядок, котрим заборонено привозити з заграниці пшениці й пшеничної муки аж до дня 20. лютого. Тільки мін. скарбу в порозумінню з мін. пром. і торг. може зізволити на ввіз невеликої скількости тих артикулів.

НІМЕЧЧИНА. Вибори до Райстаґу. Вибори до німецького райхстаґу відбудуться по всій правдоподібности щойно літом, а не весною б. р. До цього змагає передовсім католицька партія „центрум“, котра не хоче дати згоди на розвязання парляменту, доки не буде ухвалений шкільний закон і не переведена реформа спільного з Австрією карного кодексу.

= **Зріст безробіття.** В часі від 1—15. грудня 1927 було в цілій Німеччині кругло один міліон безробітних. Всі вони одержували державну підмогу. Загальний приріст числа безробітних за цей час сягає 250.000 або 333 проц.

РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ. Раковський, Каменєв і тов. звільнені з урядових становищ. Декретом Ради народніх комісарів усунено **Раковського** зі становища заступника комісаря загр. справ і голови делеґації у французько радянській комісії. Також і Каменєва звільнили з посади рад. посла в Римі.

=**Відгомін убивства бар. Мірбаха.** Із виданих тепер „червоних книг“ большевицької „чрезвичайки“ виходить, що німецького посла в Москві бар. Мірбаха, котрий згинув траґічно 6. липня 1918 р., вбили таки чекісти. Тоді в рядах чекістів готовилося повстання. Ця ґрупа хотіла погіршити взаємини Росії з Німеччиною і захопити владу. Вже гармати були спрямовані на Кремль, але тодішний шеф чрезвичайки Дзєржинський скоро справився з повстанням і став паном положення.

= **Убивство італійського віцеконсуля.** ВОдесі згинув загадочною смертю італійський віцеконсуль. Його трупа найшли на одній вулиці, далеко від центру міста. Радянські власти приписують це вбивство бандитам. Іншої гадки є італійське посольство в Москві, котрому відоме вбожество віцеконсуля. В Німеччині поінформовані круги не виключають і можливости політичного вбивства. Приводять анальоґію з пос. бар. Мірбахом, котрого вбили чекісти. Берлінська „Д. Цайтунґ“ пише: „Московскі володарі зовсім не числяться з ніякими перепонами, коли хочуть позбутися невигідного противника. Ненависть большевиків проти фашистівської Італії звісна, звісно також, що ГПУ не погордить ніяким засобом“.

АНҐЛІЯ. Індії а конституційна комісія. Так зв. „конституційна комісія“ має за завдання випрацювати в порозумінню з індійськими партіями нову конституцію діям було признане право доміній. Невсі індійські партії домагаються, щоб Індія анґлійських коронних кольоній. Але давно і всеіндійський магометанський конґрес рішив збойкотувати анґлійську конституційну комісію, бажаючи перетворення Індій в домінію. Очевидно сему противиться анґлійське правительство, бо се моглоб стати першим щеблем до незалежности Індій.

ФРАНЦІЯ. Арештування альзацьких автономістів. У Шразбурзі арештували французькі власти 13 провідників альзацького автономістичного руху. Між арештованими є священик Фашауер. нач. редактор часопису „Цукунфт“-Шаль, видавець того часоп. Томан і скарбник „Ґайматбунду“ Райзахер. Французькі часописи пишуть, що причиною арештувань є змагання автономістів до повної незалежности Альзації. „Ля Кроа“ подає що „Ґайматбунд“ діставав значні фонди з Німеччини через Швайцарію. На думку того часопису розгалуження цего союзу загрожувало безпеці держави.

Михайло Хамула

Львів, площа Трибунальська 1.

тел. 42-84

поручає великий вибір

КИЛИМІВ ГЛИНЯНСЬКИХ

74 Уважайте на адресу! 4-10

КИТАЙ. Варварство комуністів і крівава відплата. В китайській місцевости Сватау увязнили китайські большевики двох італійських священиків та одного китайського, а також сім монахинь тільки за те, що вони визнають і проповідують християнську віру. Їх обводили по вулицях, відтак замкнули до вязниці. Будинки місії та сиротинця цілковито розграблені і знищені. Коли про це приніс вістку до Ганкоу один християнин, анґлійці негайно вислали туди воєнний корабель і увільнили заключених. Де ще мають владу комуністи, панує червоний терор. Оповідають, що останні два місяці комуністи розстрілювали в Китаю що денно пересічно по 150 людей. Неменше жорстоко відплачуються комуністам їх противники. З Кантону повідомляють, що після здавлення комуністичного повстання розстріляно 2500 китайських комуністів і 20 підданих Радянського Союзу.

ЯПОНІЯ. Загроза конфлікту з Китаєм. Між Японією і правительством Чан Тсо-Ліна повстала суперечка з причини американської позички Чан-Тсо-Ліна для південно-манджурської залізниці. Японія, що стремить до опанування Манджурії, вислали для демострації воєнні кораблі до Тієн-Тсіну.

Пастирський Лист

Преосв. Йосафата, Епископа Перемиського, Самбірського і Сяніцького Всечес. Духовенству і Всім Вірним

(В справі виборів)

Перед нами тепер важна хвиля, а це вибори до законодатних установ в державі, до сойму й сенату. Вибори ці вже розписані й незабаром станете до урни, щоб віддаючи ваш голос, рішити, хто має мати керму в державі, становити закони і т. п. Від нас залежить будучий лад і порядок не лише у громаді, але в державі. Вибрані вами люди будуть мати велику власть над нами й нашими дітьми, над вашим моральним і матеріяльним добром.

Віддаючи голос на якогось чоловіка, висказуєте йому найбільше довіря, яке лиш можете мати до людини, бо добровільно віддаєте себе під його власть і провід, подібно як мала дитина з довірям у всьому здається на рідну маму. Вона чинить це без надуми й не розбирає, чому так належить робити, бо ще не прийшла до вживання розуму, — але поступає розумно. Вроджений Богом інстинкт заступає їй здоровий розум, яким руководиться доросла людина. На жаль однак дорослі бувають часом менше розумні, чим недолітки, діти. З притиском треба це сказати про многих у часі виборів, бо многі голосують на чоловіка, не знаючи зовсім його вірування, його засад, ані таланту. Не знають, чи гідний він того, щоб стати провідником народу, чи чесний у відношенню до Бога, чи повнить християнські обовязки, чи розуміє вас, чи відчуває ваші потреби моральні й матеріяльні, чи не заведе покладених у ньому надій. Ви може чули, як він до вас промовляв солодкими словами й вам подобалася його бесіда. Він нарікав на біду й нужду, відгадав влучно ваші потреби, здавалося відчув мов найсердечнійший приятель ваші болі, жалів над вами, ба, навіть обіцяв дати поміч. А від вас він багато не жадав, лиш одного, — щоби при виборах ви віддали голос на него чи на його дсіту.

І приходить час виборів а ви не бєтеся з думками, за ким іти. І той добрий і другий подобається і третого захвалюють. І чим близше виборів, тим частійше заходять до вас всякі люди, просять, благають а то й погрожують; одного домагаються, щоб ви, жінка, син, дочка, ціла рідня голосували на него на його дісту.

Неодин зпоміж вас може має найдучшу волю, чесно вивязатися з нього важного громадянського обовязку, але замішаний і збаламучений тими людьми, що приїздять на аґітацію, без глибшої застанови готов віддати голос на того, кого захвалять. І нераз воно вже таке бувало, бо не перший раз ми переживаємо час виборів. Нераз воно бувало, що нашими власними голосами вибрали ви на посла людину, ворожо настроєну до св. католицької Церкви й народу, ворога вашого морального й матеріяльного добробуту. На щастє ви робили це несвідомо, не здаючи собі справи з далекосяглости вашого вчинку. І лиш завдяки тому були ви свобідні від вини перед Богом і власною совістю. Та не перед людьми, бо люди судили вас за те, насміхались над вами за вашу несвідомість і легкодушність. А посли, що ви їх у такий спосіб несвідомо вибрали, стид наносили вам перед другими. А скільки з того було шкоди св. Церкві й цілому народови? — Хто не годен счислити!

Крайна пора, щоб помидки минудого в нас більше не повторялися, щоб до нещасть, що їх нам і так не щадить доля-мачуха, не прибавляли ми нових ударів більше болючих, бо свідомих і провинених. І тому в цю хвилю, для нас усіх великої ваги й далекосяглого значіння, уважаю необхідним пригадати вам обовязки дітий св. кат. Церкви, громадян нації і горожан.

Право голосовання, що його вам признають державні закони, є не тільки правом чи привілеєм, але з точки погляду католицької Церкви це під теперішню хвилю ваш першорядний обовязок, яко о ніхто легкодушно не сміє занедбувати. Пригадуємо, що право голосовання прислугує не лише вам, католицькі батьки, але й вам, матері, та вашим повнолітним синам і дочкам. — Усі ви повинні скористати з цього права в свідомости, що сповняєте великий обовязок перед Богом і народом.

А друга ще важнійша справа. Йдучи до виборів, застановіться добре над тим, кому маєте віддати голос ви й ваша рідня, що за люди є уміщені на дісті, котру ви вибрали. Не кожете вибирати такого, що про католицьку Церкву не хоче нічого говорити, або що більше, котрий ворожо ставиться до Церкви, перечить Єї науку, не сповняє сам християнських обовязків, псує молодіж, ширить деморалізацію, розкидує заборонені книжки та ґазети, робить на шкоду народови — бо інакше ви станете співвиновниками гріхів вашого вибрання. Вже, інакше сказати, немов похвалювалиб те, що робить ваш кандидат, погоджувалибся з тим тай мовчки йому помагали. А похвала, мовчання й участь у грісі ближнього це знані вам з катехізму чужі гріхи. Вибирайтеж проте лишень такого кандидата, що є побожний, розумний, чесний і гідний син св. католицької Церкви й народу, якому не можнаб було нічого закинути.

Не забувайте теж у цій важній хвилі, заховати братню любов поміж собою. Це пригадуємо вам в імя любови, що до неї завзивав колись Божественний Спаситель своїх святих Апостолів: „По сім пізнають вас усі, що ви мої ученики, коли любов мати мете між собою“ (Іо. 13, 35). Закиньте у цій важній хвилі між собою всякі ворогування, партійну грізню, особисті порахунки, — єднайте сили до великого діла. Не давайте послуху тим, що на виборах хочуть заробити несовісною аґітацією, не давайтесь ловити на облесливі слова, не продавайте голосів за юдин гріш, бо це злочин супроти Церкви, народу, державних законів. Безпристрастно, з розвагою достойною християнина католика сповніть цей ваш обовязок, не дозволяючи заманювати себе до ніяких невідповідальних вчинків.

Відзиваючись оце до вас, не хочемо так чи інакше впливати на вислід виборів, ані обмежувати вашої свободи. Але одного бажаємо, щоб ви користаючи з прислугуючого вам права пішли на зустріч вимогам св Церкви й народу, щоб у нічому не нарушили ні Божого, ні природного закона

Від себе не перестаємо Бога просити, щоб захоронив вас перед лихом і дав вам пізнати свою святу волю.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа со всіми вами. Амінь.

Дано в Перемишлі 1. січня 1928. р.

† ЙОСАФАТ Епп.

(Взято з 1. ч. „Перемиських Епархіяльних Відомостей“ за січень, 1028 р. Органи з инших діецезій до хвилі замкнення числа ще не наспіли. — Ред. „Н. Зорі“).

Всім Членам Укр. Христ. Організації, Передплатникам, Читачам і Прихильникам католицької української преси з нагоди Празника Різдва Христового і Нового Року сердечні побажання і привіт складають

Ц. Комітет У. Х. О.
і Редакція „Н. Зорі“.

НОВИНКИ

Чергове (3) число „Нової Зорі“, вийде задля технічних причин щойно **по** Новім Році, то є дня 17. січня.

— СЕ ОРГАНІЗАЦІЯ! На останнім зїзді „Національної Федерації Католиків у Франції“ стверджено, що та організація має поверх три міліони дійсних членів. — Така могутня організація може удержати могутню пресу й великі інституції. Та католицька організація держить Францію перед упадком, до якого пхають її ріжні аґітатори, що голосять „рай на землі“. Коли приняти, що католиків-українців є навіть 10 разів меньше, ніж католиків-французів, то все таки ми повинні мати бодай 300.000 зорганізованих українців-католиків. А де вони?

Д-р мед. Тадей Хутковський
спеціяліст по недугам зубів і устної ями
ординує від 9—12 і від 3—6.
Львів, вул. Третього Мая ч. 16., партер, тел. 36-33. 89 3-3

— З СИМ ЧИСЛОМ зачинаємо печатати історичну повість-хроніку д-ра О. Назарука про дочку українського священика з Рогатина, Анастазію Лісовську, котра як жінка Сулеймана Величавого засідала в 16. ст. на наймогутнішім тоді престолі Европи. Повість оперта на історичних фактах і народних переказах.

— ЧЕСЬКІ ВЧИТЕЛІ МУСЯТЬ ЗНАТИ СЛОВЯНСЬКІ МОВИ. Чехословацьке міністерство освіти видало розпорядок, що кандидати на вчителів чеської мови в середніх школах мусять виказатися знанням словянських мов, у першу чергу російської, польської та сербсько-хорватської.

Пшибишевський а католицизм. „Католицька Аґенція Пресова, подає, що недавно померший польський письменник Станислав Пшибишевський минулого року по сповіди і св. Причастію зложив таку заяву: „Заявляю, що в католицькій вірі, в якій я уродився, хочу жити і вмирати. За всі вчинки проти основ цеї віри щиро жалую і бажаю всьо направити. Найглибше і найщирійше католицькій Церкві відданий Станислав Пшибишевський. 20. X. 1926. р.“

Союз пошкодованих знахорями. У Берліні оснували Союз пошкодованих знахорами й непокликаними лікарями, що має ціллю утворення спільного фронту для оборони інтересів усіх, що впали жертвою цих ніби-лікарів Ця орґанізація видає власний орган п. н. „Zeitschrift für Volksaufklärung gegen Kunfüscherei und Heilmittelschwindel“, що його ціллю є освідомлювання широких мас про шкоди й небезпеки покутної медицини. Цей часопис має теж намір звертати увагу правительства та влади на цю так розовсюджену язву. Рівночасно для поборювання знахорства запорядив пруський міністер внутрішних справ, щоби поліційні школи й ратункові поготівля дістали подрібні інструкції щодо поборювання покутної медицини. Татіж інструкції дав пруський міністер хліборобським палатам і жіночим господарським школам.

Скляна школа. У Штебліц на передмісті Берліна кінчать саме будову нової школи, що збудована в цілости зі скла й залізних бельків. Вибір цего матеріялу спричинило оречення комісії шкільної гігієни, яка прийшла на думку, що сонячне проміння найкращий забезпечний та лічничий засіб проти розповсюджених серед молодого покоління сухіт. Цей прозорий дім матиме 24 шкільні салі. Виклади в цій школі почнуться вже з початком 1928 р.

Подяка.

Кремінець 15. липня 1927.

До Шановної Фірми

М. Фрайліх, Львів, Городецька 35.

Почуваюся до глубокого морального обовязку, подякувати Панові за виратування від небезпеки смерти моєї 65 літної мами, недужої жінки, яка упадала під тягаром терпінь з приводу перестарілої пропуклини, що мучила її понад 25 літ. Всі бандажі, що вживала їх дотепер тільки погіршували стан її здоровля, так, що деколи цілком не могла ходити. Коли однак звернулися ми до. Шан. Фірми, а Вп. Пан щасливою рукою дібрав їй відповідний бандаж, пропуклина зникла цілком. Тепер моя мама чується сильною як перед 25 літами і ми відзискали в ній здорову маму і газдиню. Тепер бачу і єсьм глубоко переконаний, що всі високі відзначення і медалі як також дипльоми, які признано Шан. Панові були цілком заслужені. Для нас було це правдивим чудом привезти до Львова стару схорлу жінку з застарілою пропукливою, а відвезти з поворотом сильну і цілковито уздоровлену маму. Я зі своєї сторони можу тільки якнайгорячіше дораджувати тим, що терплять на пропуклину звернутися до Фірми М. Фрайліх де можна найти спасенну поміч без ріжниці на вік і пол. — прошу приняти вислови найглибшої вдячности від мене і моєї мами.

з поважанням Михайло Хісдіс.
Кремінець, Дуб. рогачка ч. 73.

Шукають Мойсеєвих скрижалів. В американських наукових кругах викликала велике зацікавлення просьба одного археольоґічного товариства, спрямована до палестинського правительства. У просьбі домагається це товариство дозволу на розпочаття пошукувань двох Мойсеєвих скрижалів із Х-ма заповідями. Вони буцімто знаходяться в розколинах гір Небо. Ініціятори цеї незвичайної виправи спираються при цьому на відомости книги Маккавеїв, яка говорить, що пророк Єремія в пересвідченні, що Навуходоносорові війська здобудуть вскорі Єрусалим, виніс потайки кивот Завіта одним із численних підземних переходів міста й укрив його в якійсь печері на збочах гір Небо. Американці пересвідчені, що експедиції вдасться віднайти Мойсеєві скрижалі неоцінений скарб, що ним є кивот Завіта з десятьма заповідями, виритими на скрижалах, виготовлених, коли Мойсей розбив перші скрижалі, розгніваний видом Жидів, що танцювали кругом золотого теляця. Керманичем експедиції буде д-р Феперер із Ібендел під Лос Анджелос у Каліфорнії. Корисний вислід експедиції мавби безсумніву великаньске значіння для археольоґії, історії та релігії.

Втеча з Мехіка. Еміґрація з Мехіка прибирає великаньскі розміри. Денно покидає цю країну до 3000 людей, що відїздять у Зєдинені Держави. В одній тільки пограничній американській дієцезії є тепер 250.000 еміґрантів із Мехіка. Еміґранти переважно інтеліґенти й головно білі нащадки Еспанців. Причиною еміґрації релігійні переслідування та політичні неспокої.

Добра книжка це страва для душі, а лиха це для душі отруя.

БІБЛІОГРАФІЮ зачнемо містить від слідуючого числа.

ОГОЛОШЕННЯ.

(За оголошення Редакція не відповідає).

ОПОВІСТКА.

Греко-катол. Митропол. Капітула у Львові наміряє віддати в аренду свою маєтність (земельну посілість) Цвітову в повіті Бучацькім положену в обемі около 660 (шістьсотшістьдесять) моргів землі (в тім около 640 моргів ріллі і около 20 моргів сіножати) на протяг шістьох літ почавши від дня 1. цвітня 1929 р. (двайцятьдевятого року) до дня 31. марта 1935 р. — Чинш аренди буде вимаганий в твердім збіжу і буде означений у відношенню до одного морга арендованої землі. — П. Т. Рефлєктанти зволять внести свої оферти на письмі до канцелярії адвоката д-ра В. Охримовича у Львові рекомендованим листом наданим найпізніше до дня 28. лютого 1928 р. (двайцятьосьмого року). — Близші інформації можна засягнути особисто або листовно у Впр. Отця Каноніка В. Томовича, прокуратора гр. кат. Митроп. Капітули у Львові, площа св. Юра ч. 5. 3—3

ОКУЛІСТКА
Д-р Корнелія ҐРАФОВА
б. абсольв. окулістичної клініки в Парижі
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА 89.
103 (біля фірми „Полотно“). 2—5
Тел. 24-70. Орд. 9—10 і 2—6.

Лікарсько-дентистичне Заведення
Д-ра Симона Раппапорта - Якова Насса
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й вилимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі П. Т. урядовцям і студентам значна знижка. — Полекші в сплатах. 79 5—5

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
АРТУРА ШНАЄРА
Львів, Захаріясевича 7. (побіч Техніки)
ПРИЙМАЄ від **9**—1 і від 3—6.
104 **Полекші в сплатах.** 2—10

Д-р ІГНАТІЙ ЛЄВЕНГЕК в недугах мочевих
органів і венеричн. — Ординує від 8—9 і 3—5.
Львів, вул. Трибунальська ч. 4., тел. 48-11. 55 8—10

Б. оператор клініки проф. Ноймана і Гаєка у Відні
Д-р Л. Александрович
Спеціяліст від недуг ушних, носа, горла і гортані
Львів, ул. Валова 11., тел. 40-75, 30 11-12

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Тадей Шажявський
107 б. ст. асистент Ун. І. К. 1—5
ординує дальше Львів, Рутовського 1.

ОКУЛІСТ-ОПЕРАТОР
Д-р А. Гершендерфер
б. лікар віденської клініки і б. секунд. заг. шпиталю у Львові
Львів, вул. Пілсудського (Панська) 3.
65 орд. 8—9 і 3—5. 6—20

Відновляйте передплату!

Найлучші ДЗВОНИ
і
всі церковні предмети
в найбільшім виборі і найдешевше продає одинока українська кооператива
„ДОСТАВА“
у своїх складах: ЛЬВІВ, вул. Руська ч. 20., ПЕРЕМИШЛЬ, :: :: Ринок ч. 23., ТЕРНОПІЛЬ, вулиця Перля ч. 16. :: ::
Направляє старі ризи, позолочує чаші і пр., бере на себе МАЛЬОВАННЯ ЦЕРКОВ, виготовлення ІКОНОСТАСІВ і ручить за солідне та стилеве виконання по приписам нашого обряду.
Письменно за цінами звертатися до Дирекції: **Львів, Домініканська 11/I.** 105

Д-р Юлій Ардель
б. секундар заг. шпиталю у Львові,
орд. у внутрішніх недугах від год. 12—1 і 2—5.
Лічення: діятермією і кварцевою лямпою.
63 **Львів, Коллонтая 5., тел. 19-62.** 6-10

ЛІКАР-ДЕНТИСТ (стоматольоґ)
Д-р мед. Берта ШНАППЕР
абс. дентист. клініки Університету
Львів, вул. Академічна 24.
Тел. 26-58.
ординує в недугах зубів та устної ями.
— Технічно-дентистична робітня. —
102 Для незаможних полекші. 2-15

ОКУЛЯРИ і цвікери від 2 зол. до 40 золотих найліпше купити в ОПТИКА **Зільберштайна**
Львів, вул. Леґіонів 9. 56 8-10
Найстарша в Польщі фірма, істнує 53 літа.

КОВНІРЦІ і КОЛЬОРАТКИ
для священиків!
поручає **Й. ЗІХЕР, ЛЬВІВ, Капітульна 3.**
(напроти Катедри).
Також: камізельки, светери, білля Єгера, рукавички і панчохи. 8-10
54

Телефон 17-04.
ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ
Марії Волянської-Павлюк
ЛЬВІВ. Собеського ч. 12.
ВИКОНУЄ
найвибагливіщі сукні костюми та плащі жіночі
СОЛІДНО, В НАЙКОРОТШІМ ЧАСІ ТА ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ ТАКОЖ ТОЛОЧИТЬ ДЕСЕНІ НА АКСАМІТАХ ТА ПЛЮШАХ.
106 1—1

ГАРНІТУРИ КЛЮБОВІ — ТАПЕТИ — ФІРАНКИ — ДЕКОРАЦІЇ
Т. КИСЯК і СИНИ
Львів, пл. Смольки 4., тел. 40-09.
Власне тапіцерське заведення, вул. Косцюшки 20. тел. 19-85. 3-10
99

ПОРУЧАЄМО НОВО ВІДЧИНЕНУ
ФОТОҐРАФІЧНУ РОБІТНЮ
„ДОРА“ — ЛЬВІВ, — СЛОВАЦЬКОГО 2.
72 5-5

Фабрика пильників Г. МОНЧИНСЬКИЙ
Львів, вул. Волинська 25., тел. 20-18, стація зал.: Львів-Підзамче. — Приймає **ПИЛЬНИКИ** до **насікання** і замовлення **на нові.** 53 8-25

ПАНЧОХИ ПФАУ РИНОК Ч. 19.
найдешевше, бо вхід через сіни.
21 12—20

Сорочки, підштанки, ковнірці, краватки, панчохи, скарпетки, рукавички, трикотажі, **кольоратки,** та імпреґновані маншети — по найнижчих цінах продає галянтерійна торговля **ШТАЙНБРУХА, Львів, вул. Трибунальська 1.** (угол Ринку). 73 5-20

Вже вийшла друком і находиться в продажі цілість історичного роману
П. СТАРИЦЬКОГО
„Розбійник Кармелюк“
Том I. 4·50 зол., Том II. 4·50 зол., Том III. 4·50 зол., Том IV. 4·50 зол.
Всі чотири томи 18 зол. В гарній полотняній оправі зі золотими витисками на окладці і на хребті 24 зл.
На пересилку долучити 1 зол.
ЗАМОВЛЯТИ:
УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ Й АНТИКВАРНЯ
Львів, вул. Рутовського ч. 22.

Обувя мужеське, дамське і діточе у великім виборі :: і найдешевше :: у фірмі **С. Й. ЕРЛІХ**
Львів, Ринок 11. угол Сербської.
58 7—10

ФІРМА
Г. ГАНДЕЛЬМАН
Львів, Леґіонів 27.,
уладжує
велику передсвяточну продажу
товарів блаватних, суконних, білля — на 25% дешевше.
Також 2000 решток з 50% опустом.
88 3—3

КИЛИМИ, ХІДНИКИ, ПОРТІЄРИ, ФІРАНКИ, КОВДРИ І МАТЕРАЦИ, МАТЕРІЇ НА МЕБЛІ, ТАПЕТИ.
Власна робітня тапіцерсько-декораційна
С. ВАЙС, ЛЬВІВ, Коперника 5. Тел. 47—19, 39 10-10

СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, САЛЬОНИ, КАБІНЕТИ Вироби солідні нетріскаючі
ТАПЕТУВАННЯ КІМНАТ також **КИЛИМИ**
першої якости, в найкращих орнаментах і красках, поручає і виконує найдешевше
Лев Матвійовський
Львів, Хорущина 8. **Телефон 40-11.** 33 10—10

НОВІСТЬ!
ПОМПИ керничні „ПАТЕНТ“

порушувані довільно ручно, мотором, кератом або вітряком. ЛОЖИЦЯ кулисті. Видатність до 7.000 літр.— 1 год. Ґарантія на 5 літ. Виробляє тільки фірма: Підприємство верч. керниць інж. **Фр. ДОМІНІК** Львів, вул. 29. листопада ч. 37, тел. 18-55.
52 6—8

ВИНА ЛІТУРҐІЧНІ
ЦЕРКОВНЕ СВІТЛО
КАДИЛО
поручає
ЕДМУНД РІДЛЬ
Львів, Рутовського 3.
Склад чаю, кави і вина.
76 5—10

КУХОННА ПОСУДА
емальована і алюмінієва, столове накриття і т. п.
поручає **НА СВЯТА** о 20% дешевше
МАР. КОСТЮК — ЛЬВІВ, — вул. Чарнецького 1.
100 2—2

Оснований в 1843 р. **СКЛАД МЕБЛІВ** Оснований в 1843 р.

ЙОСИФ КІРШНЕР — ПЕТРО ПІЛЛЕР

ЛЬВІВ, вул. Трибунальська ч. 14. І. пов.

поручає: їдальні, спальні, сальони, кабінети, кухонне уладження, меблі мягкі, занавіси, карнізи і матеріяли на обивання.

Позір на фірму і число дому — над складом порцеляни! 42 9—15

КИЛИМИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ, МАТЕРАЦИ, КОВДРИ, СТОРИ ДО ВІКОН, Меблеві МАТЕРІЇ, КАПИ, ПОКРИВАЛА

Е. Кічалес і А. Марґулес

Ягайлонська 15. тел. 43-78. **ЛЬВІВ** **Сикстуська 18.** тел. 33-48

84 4—4

МЕБЛІ КЛЮБОВІ І САЛЬОНОВІ

готові на складі і на замовлення виконує

Першорядне ТАПІЦ ДЕКОР. заведення

Вл. Прокопек

61 **Львів, Зіморовича 6.** Тел. 48-25. 7-8

КИЛИМИ

Глинянські

ЗАБАВКИ,

ВИРОБИ ЛОВІЦЬКІ,

КОСМЕТИКИ, 37 10-10

ФІҐУРКИ ҐІПСОВІ.

КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ.

Львів, вул. Коперника 11. Тел. 26-09.

ЛЮДВИК ГЕГЕДІС

ФІЛІЯ: Килими і кошикарські вироби, Галицька 5. Тел. 30 32.

Малопольський Союз Ткачів

„Прядиво“

Львів, вул. Пястів 2.

приймає від господарів до виробу згл. до виміни на готові товари отсі сирівці:

лен (коноплі), клочча, пряжу та вовну і видає за них готові всілякі вироби найкращого сорта, як: господарські полотна неоцінені для селян, льняні полотна сирі і білені дрелихи, полотна на простирала подвійної ширини, цайґи на одіж, перкалі і зефіри на постіль, всипи, 101 обруси, ручники й сукна. 2-2

Важне для Всечесного Духовенства Станиславівської Дієцезії!

НАРОДНЯ КНИГАРНЯ

В СТАНИСЛАВОВІ, ПАСАЖ ГАРТЕНБЕРҐІВ, Ч. 2.

поручає великий вибір книжок

з літератури красної, наукової, популярної і діточої. -- На складі видання „Просвіти“, „Української Накладні“, ОКА, „Русалки“, „Доброї Книжки“, „Червоної Калини“, В-ва Чина Св. Василія Великого і ин. -- НА СКЛАДІ ВСІ КАЛЕНДАРІ НА 1928 р. -- Б. Лепкий: Мазепа (4 т.) ціна зл. 39.60. Б. Лепкий: От так собі, нариси зл. 1·50. Б. Лепкий: Сотниківна, ціна зл. 3·50. о. Д-р Ф. Щепкович: Буддаїзм зл. 7 --. В. Липинський: Листи до Братів Хліборобів зл. 10·80. -- **Книжки висилається за готівку або за післяплатою.**

Опаковання не числимо. Порто і післяплата після почтової тарифи.

96 На бажання катальоґи безплатно. 3-4

„ОЛЬКА“ **найбільший вибір ТРИКОТОВИХ ВИРОБІВ, ПАНЧІХ І РУКАВИЧОК. — Ціни гуртові. Львів, Ринок ч. 35, біля „Народньої Торговлі“**

47 14-15

!!! СВІЙ ДО СВОГО !!!

Одинока українська ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ **М. БРИЛИНСЬКОГО**

Львів-Замарстинів, вул. св. Михайла 14.

ВІДЛИВАРНЯ ДЗВОНІВ

Михайла Брилинського

Львів-Замарстинів, вул. св. Михайла 14.

83 в 1-1

ЛИСТ ПОХВАЛЬНИЙ.

Ми низше підписані з приємністю свідчимо і приносимо щиру подяку фірмі М. Брилинського за доброкачественний, мельодичний і звучний дзвін відлятий для нашої церкви. Охоче рекомандуємо всім, хто хоче мати добрі дзвони, купувати у вище означеній відливарні.

с. Городиславичі, Томашівського повіту на Холмщині, 1. падолиста 1927.

Настоятель: Протоєрей Гиполит Косоноцький. Псаломщик: М. Боровик.

Староста церковний: Іван Ваврищук.

Представителі від братства і парохіян: Степан Ридко, Яків Кобецький Петро Кащер, Степан Карпович, Василій Гриндус

ХТО ХОЧЕ ДЕШЕВО **та вибагливо здягатися, нехай прийде й пересвідчиться, щодо найкращої якости і дешевости товару:**

Одяги 40, 65, 95, 110, 130 і 165 зол.
Рагляни 50, 78, 93, 110, 130 і 165 зол.
Куртки 60, 85, 92 і 115 зол.
Футра 150, 165, 180, 260, 365, 390, 420 і 450 зол.
Пальта 110, 140, 175 і 190 зол.

Штани, прічези і пумпи камґ' 19, 26, 32, 41 і 45 зол.
Дамські плащі 50, 70, 86, 105, 125, 150, 180, 210 і 270 зол.
Плащики для дівчат 40, 50, 60 і 75 зол.
ЗАМОВЛЕННЯ НА МІРУ виконується до 48 годин.

НА ДОГІДНІ РАТИ! 94 а 3—4 НА ДОГІДНІ РАТИ!

Р. ТАБАК і С-ка, **ЛЬВІВ, ул. Личаківська ч. 8.**

У власнім інтересі просимо зважати на фірму: Р. ТАБАК і С-ка

СПЕЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД

дамської конфекції

ЛИЧАКІВСЬКА 10

поручає найновіші моделі краєві і заграничні: **Сукні балеві, візитові** і вовняні. Jumpery. **Дамське білля,** Плаші-моделі в великім виборі по низьких цінах

і на догідні сплати.

Замовлення на міру виконується до 48 годин.

Увага! МОДЕЛІВ до ВИСТАВИ не даємо, просимо зайти і переконатися без найменшого обовязку купна. 94б 3-4

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. - Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** - З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10